

SAN JUAN

De'o Cocapi Paj De'ose'e

¹ Ja yē'ta'a yequē co'amaña pa'ima'nē itī coca tsoe paji'i. Itī coca cato Maija'quē ja're paji'i. Itī coca cato Dīusupi.

² Du'ru huēo macana Maija'quē ja're cōni paji'i, itī cocapi.

³ Ipi Maija'quē ja're cōni co'amaña de'huapi. Peoji, i de'hua ma'ñe, si'aye i de'huase'e a'ē.

⁴ Ini paji'i, ti pani huesēye. Ti pani huesēyepi paire miacaiye pa'iji.

⁵ Iye miañepi nea hue'ñare pana miacaji'i. Miacaina, neañepi ne yayo tī'añe papi.

⁶ Pa'iji, Maija'quē jējo daoquē Juan hue'equē.

⁷ Jaē cato itī miañe ñasiquēpi quēacaiquē paji'i, i cayere care paji cuasani si'a pai asajajē caquē.

⁸ Juan cato miañe peopi. Jaē cato coa miañe ñasiquēpi quēacaiquē paji'i.

⁹ Nuñerepa si'a paire miacaiyepi iye yejana titapi.

¹⁰ Ipi Dīusu ja're pa'i iye yeja de'huasiquēta'are iye yeja pa'icohua'ipi ire papi cajē asaye pahuē.

¹¹ I paire pana daji'i. Daisiquēta'are i paipi ite de'oye sihuajē yo'oye pahuē.

¹² Jaje jai pai pajēta'are de'hue te'ohua'ise'e sihuajē ite nuñerepa Cristo huasoquē api cuasajē asahuē. Jaje ite cuasasicohua'ini nuñerepa Maija'quē mamajērepa pa'iyē nepi.

13 Pai mamajëje pa'iohua'i peoyë. Diusu mamajë cato, Diusupi necaina, i mamajë de'osicohua'i a'ë. Pai ai de'oyepi ai de'oma'cohua'i a'ë. Pañita'a coa yëjë yo'oyepi ai de'ose'eje pa'iohua'i peoyë.

14 Cristopi pai de'oni mai ja're conì paji'i, paire oiquëre papi, cui'ne nuñerepa pa'ipi. Jaje pa'ini i de'oquë pa'iyerepa ñahuë, yëquëpi, Maija'quë Mammaquërepa te'i macapi, ai de'oquërepa pa'ina.

15 Jaje pa'ina, Juan Cristo do'ire ca'aji'i, ñeje:
 “Iquë api, yë'ë mësarute quëasiquë. Jaëni yë'ë quëahuë. Yë'ë jeteyo'je daiji, jerepa pa'i. Yë'ë peo'në pa'isiquë ca'aji'i.”

16 De'oye pa'iyë ti'ahuë, i do'ipi.

17 Cuañese'e cato Moisésja'a Maija'quëpi isise'e a'ë. Cui'neje paire oiye, cui'ne nuñerepa yo'oye cato Jesucristoja'a isise'e a'ë.

18 Te'ije Diusure ñasiquë peoji. Coa i mamaquë i ja're conì pa'iquëse'e. Jaëse'e ñapi. Maire quëa iñopi, i pa'iyë aye.

Jesucristo Ayere Juan Cacaïse'e

(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)

19 Jerusalén pa'i judío ëjaohua'ipi Maija'quë huë'e ñacaicohua'ire cui'ne levitasre jëjo saoreña, Juanre iquei'ni më'ë cajë seni asaja'cohua'ire.

20 Jaje jëjo saorena, sani sejëna, Juanpi tiñarepa quëaëña:

“Yë'ë cato Cristo Maija'quë paire huasoquë peoyë.”

21 Jaje caquëna, seni coreña:

“¿Jaje pa'lito iquei'ni, më'ë, tsoe huë'ña Maija'quë quëacaiquë pa'isiquë?”

Cajëna, Juanpi caëña:

“Pani.”

Yeque seni coreña:

“Jaje pa'ito ¿Maija'quëre quëacaiquë daija'quë api ca nëosiquë aë, më'ë?”

Jaje catoje sehuouña:

“Pani.”

²² Ja maca careña:

“¿Iquei'ni, jaje pa'ito? ¿Me yëquëre jëjo daosicohua'ire sani quëaja'cohua'i a'ni? Më'ë ayere quëajë'ë, yëquëre.”

²³ Cajëna, Juanpi caëña:

“Yë'ë cato yë'ose'e cuene yejapi cuiquë a'ë: 'Nui ma'arepa hui'yojë'ë, Ëjaë daija'a ma'a.' Maija'quëre quëacaiquë Isaías caquë pa'ise'eje caquë a'ë, yë'ë.”

²⁴ Juanre sani casicohua'i cato fariseo paipi jëjo saosicohua'i paë'ë.

²⁵ Jaohua'ipi seteña, ite:

“Cristo peoni, cui'ne Elíasje peoni, cui'ne Maija'quë jëjo daosi'i casiquëje peoni, ¿Me yo'oquë cui'ne oco doquë'ni?”

²⁶ Cajëna, Juanpi caëña:

“Yë'ë cato oco doquë aë. Jaje pa'iquëta'are mësarü ja're conï pa'iji, mësarü ña ti'ama'quëje.

²⁷ Jaë cato yë'ë jeteyo'je daija'quë api, yë'ëre tëtö saisiquëpi. Yë'ë cato do'i peoyë, i zapato joye-caiyeque.”

²⁸ Iye cato Betábara hue'e hue'ñana yo'ose'e a'ë, Jordán tsiaya ësä mëi te'tena Juan oco do hue'ñana.

Maija'quë Yëi Ñamapi, Jesús

²⁹ Se ñatasi mu'se Jesupi Juan quë'rona tsio daina, ñaquë caëña, Juan:

“Ñajë'ë. Iquë api, Maija'quë Yëi ñama iye yeja pa'icohua'i tayo yo'oye nejocaiquë.

³⁰ Yë'ë jaëni cahuë: ‘Yë'ë jeteyo'je daiji, yë'ëre tëto saisiquë. Jaë cato yë'ë peo maca pa'isiquë api.’

³¹ Yë'ëje huesëhuë. Iquei'ni cuasahuë. Jaje pa'iquëta'are ocopi dohuë, Israel paipi ñajajë caquë.”

³² Caëña, Juan yequeje:

“Yë'ëpi ñahuë, Maija'quë de'o joyopi ma'tëmopi su'teje pa'ipi ina cajeni pëaquëna.

³³ Yë'ë cato ja yë'ta'a huesëhuë, iquei'ni cuasaquë. Jaje pa'iquëta'are yë'ëre oco dojë'ë caquë cuañesiquëpi capi: ‘Më'ëpi oco doquë ñaquëna, de'o joyopi cajeni ina pëasiquëpi. Jaë api, paire Maija'quë de'o joyopi doquë.’

³⁴ Jaje pa'ina, yë'ë iti ñasiquëpi quëacaiquë pa'iyë, Maija'quë Mamaquëre papi caquë.”

Jesús I Ye'yacohua'ire Du'ru Macarepa Nese'e

³⁵ Se ñatasi mu'se Juan cui'ne i ye'yacohua'i coni paë'ë, ja'rë pa'isi macare.

³⁶ Pa'ijëna, Jesús da saina, ñaquë Juan capi:

“Ñajë'ë. Jaë api, Maija'quë Yëi ñama.”

³⁷ Jaje Juan caquëna, asani i ye'yacohua'ipi cayaohua'i Jesure tuteña.

³⁸ Jaje tuijëna, Jesupi asani co'ye ñani caëña, jaohua'ire:

“¿Iquere co'eye'ni?”

Caquëna, johua'ipi careña:

“Ye'yaquë, ¿Më'ë jerona pa'iquë'ni?”

³⁹ Cajëna, Jesupi capi:

“Dani ñajë'ë, yë'ë pa'i hue'ña.”

Caëna, i pa'i hue'ñana sani ñani i ja're pëani paë'ë, cuatro pa'i maca tì'asicohua'ipi iti mu'se na'i macaja'a.

40 Juan caquëna, asani tuisicohua'i aquë cato, te'i Andrés paji'i, Simón Pedro yo'jei.

41 Ja yë'ta'a yeque yo'oma'në du'ru macarepa cato Andrés, maja'yë Simónni sani co'epi. Tì'ani capi, ìte:

“Tì'ahuë, yëquë, Mesías maire huasoquë.”

42 Jaje quëani Andrés sai saëña, Simónre Jesús quë'rona. Saquëna, ñani Jesupi caëña:

“Më'ë cato Jonás mamaquë Simón'ë. Jaje pa'iquëta'are Cefas hue'equë pa'ijë'ë. Jaje cani Pedro caye a'ë. (Mai coca cani quëna pë caye pa'iji.)”

Jesús Soise'e Felipere Cui'ne Natanaelre

43 Se ñatasi mu'se Jesús Galilea yeja quë'rona sasi'i caquë yo'oquë, Felipere tì'api. Tì'ani capi:

“Tuijë'ë, yë'ëre.”

44 Iquë Felipe cato Betsaida daripë aquë paji'i, Andrés cui'ne Pedro pa'i hue'ña aquë.

45 Ñani ja maca Felipe Natanaelre co'ese'e caquë sani tì'ani ìte capi:

“Ai tsoe Maija'quëre quëacaicohua'i cui'ne Moisés toyaquë pa'isiquëni ñahuë, yëquë. Jaë cato Jesupi José mamaquë Nazaret daripëpi aquë api.”

46 Caquëna, Natanaelpi capi:

“¿Nazaret daripëpi de'o paì eta tì'añe pa'iquë?”

Caquëna, Felipepi capi:

“Dani ñajë'ë, ìni.”

47 Natanaelpi Jesús quë'rona tsiojaina, Jesús capi:

“Nuñerepa Israelita macapi daiji, iquë cosoye peoquëpi.”

⁴⁸ Jaje caquëna, Natanaelpi sequëña:

“¿Me yë'ëre ñaquë'ni?”

Caquëna, Jesupi capi:

“Ja yë'ta'a Felipe më'ëre soima'në ñahuë, Higuera soquë yë huë'ehuëre më'ë nëca maca.”

⁴⁹ Ja maca Natanaelpi capi:

“Ye'yaquë, më'ë cato Diusu mamaquë a'ë. Judío pai ëjaëre pa'ë, më'ë.”

⁵⁰ Caquëna, Jesupi sehuopi:

“¿Coa Higuera soquë yë huë'ehuëre pa'i maca ñahuë case'ere nuñerepa Ejaëpi caji caquë asaquë, më'ë yë'ëre? Ai jerepa pa'yere, më'ë ñaja'quë a'ë, jeteyo'je.”

⁵¹ Yequeje Jesupi capi, ite:

“Nuñerepa cayë. Ma'tëmo hui'yosicopi pa'iona, Diusu hui'ñaohua'ipi mëisicohua'ipi cajesicohua'ipi Pai Mamaquëni cajë yo'ojëna, ñaja'cohua'i a'ë.”

2

Caná Daripëna Huejase'e

¹ Toaso mu'seña sa tëto sai maca Caná daripëre hueja fiesta paquëña, Galilea yejare. Jarote Jesús pëca ja'coje pacoña.

² Jesús cui'ne i ye'yacohua'i coní hueja fiestana soi cuañoisicohua'ipi pa'ijë sateña.

³ Cuiya'i o'sa carajaisi maca, Jesús pëca ja'copi cao:

“Cuiya'i o'sa yure peoji.”

⁴ Cacona, Jesupi sehuopi:

“¿Nomio me yo'oco jaje yë'ëre caco'ni? Yë'ë yo'o maca ja yë'ta'a ti'añe paji.”

⁵ Jaje catoje iopi cao, paire necaicohua'ire:

“I cayeje yo'ojè'è.”

⁶ Jarote seis quëna yurupëa paji'i, judío pai si'si cuya tojè yo'o yurupëa. Te'e yurupë cato veinte panita'a veinticinco galones doye paji'i.

⁷ Jesupi paire necaicohua'ire capi:

“Iye yurupëana ocore do'e timëjè'è.”

Caëna, do'e timëreña.

⁸ Do'e timërena, Jesupi capi:

“Yure cato a'ri maña doni fiesta yo'oye ñacaiquëna sacaijè'è.”

Caëna, jaje yo'oreña.

⁹ Sarena, fiesta yo'oye ñacaiquëpi, ocopi cuiya'i cõno de'ose'ere neñapi, huesëquë. Iti ñajè ocopi yurupëana dosicohua'ise'e ja'è cuasahuë. Jaje neñani fiesta yo'oye ñacaiquëpi huejaquëre soini capi:

¹⁰ “Si'a pai du'ru macarepa cato de'o cuiya'i cõnore pare ucucoa. Ai ucusì macarepa jeteyo'je a'ri maña de'o cuiya'i cõno ocuacoa. Jaje pa'iquëta'are mē'è cato ai de'o cuiya'i cõnore pare de'huahuë.”

¹¹ Jesús Caná daripë Galilea yejana pai yo'o ti'a ma'ñere yo'ose'e cato du'ru macarepa yo'o iñose'e paji'i, i de'oquërepa pa'iyere. Jaje yo'ouna, ite ye'yecohua'i ire papi cuasahuë.

¹² Iye yo'o tējisi jeteyo'je Capernaum daripëna saji'i, pëca ja'co, yo'je tsì, cui'ne i ye'yacohua'i cõni saijëna. Sani jarona paë'è, a'ri maña mu'seña.

*Jesupi Maija'quë Huë'ere Tsoa Tose'e
(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)*

13 Israel paḯ Egítopi etajë pa'ise'ere cuasajë judío paḯ yo'o mu'seña tḯ'a tējiquëna, Jesupi Jerusalénna saji'i.

14 Sani tḯ'api, Maija'quë huë'ere curiquë neñu'u cajë duruhuequëre ḯsicohua'i, cui'ne yëi ñamare ḯsicohua'i, cui'ne su'tere ḯsicohua'i cui'ne curiquë cambiacohua'i ja'rusicohua'ipi ñu'ijëna, ñani.

15 Jesupi ḯohua'ire si'seja'core neni yureta'a si'a paḯre co'amaña ḯsicohua'ire yëi ñamare cui'ne huequëre conḯ te'epi curiquë cambiajë ñu'icohua'ini eto saoni ḯohua'i curi topëa jea ña'ñe saocai, cui'ne mesa saihuëaje jë'je taño saocaji'i.

16 Su'tere ḯsicohua'ini capi:

“ḯEto saojë'ë, ḯño pama'pë! ḯYë'ë Ja'quë huë'ere co'amaña huero huë'e neni yo'oma'pë!”

17 Jaḯ maca ḯ ye'yacohua'ipi toyase'e cayere cuasa ñajateña, ñeje cayere: “Si'aye yë'ë pa'iyë më'ë huë'ere cuasani ñacai yo'oyë.”

18 Jaḯ maca judío paḯpi Jesure sei'ë:

“ḯḯquepi më'ë ḯñoja'quë a'ni, më'ë cuañequë pa'iyë iye yo'oquë?”

19 Cajëna, Jesupi sehuopi:

“Nejojë'ë, iye huë'ere. Jaje yo'ojëna, yë'ëpi coa toasoḯ mu'señapi nesi'i, cui'naoni.”

20 Caquëna, judío paḯpi careña:

“Cuarenta y seis ometëcarepa nesicore ḯme më'ëpi coa toasoḯ mu'señapi huë'e nesi'ni?”

21 Jaje Jesús canḯ ḯ capëre capi, huë'ere pare caye paḯpi.

22 Jaje pa'ina, Jesús ju'isiquëpi huëisi maca ḯ ye'yacohua'ipi cuasa ñajateña, ḯ iye case'ere.

Cui'ne ja maca toyase'e case'eje nuñerepa care pa'ë cajë asahuë.

Si'aohua'ire Jesús Ñaquë Api

²³ Jesús Jerusalénre pa'i pa'i yo'o ti'a ma'ñere yo'oquëna, ñani jai pa'i ite ire papi cajë asahuë, Israel pa'i Egíptopi etase'ere cuasajë yo'o fiesta pa'i maca yo'oquëna.

²⁴ Jaje pa'iquëta'are Jesús cato pa'i cuasayere ñani pa'i nuñerepa cayë cuasaye papi, si'aye pa'i cuasaye ñaquë sête.

²⁵ Paipi ite dani jaje yo'oquë api iquë cajë quëa ti'añe peopi, tsoe ise'e asapi, pa'i joyo cuasajë pa'iye.

3

Jesús Cui'ne Nicodemo

¹ Paji'i, te'i fariseo Nicodemo hue'equë. Jaë cato ëjaërepa paji'i, judío pa'i aquë.

² Jaje pa'ipi Nicodemo ñami Jesure ñasi'i caquë, sani capi, ite:

“Ye'yaquë, asayë, mël'ere Diosupi ye'yaja'quëre jëjo daosiquëpi pa'i, pa'i yo'o ti'a ma'ñere yo'oquë tutu iñoquë cui'ne si'aye yo'oquëna. Paise'e pa'ini jaje yo'o ti'añe peoji, Diosupi coní yo'oye pato.”

³ Caquëna, Jesupi capi, ite:

“Nuñerepa mël'ere cayë, pëca ja'coja'a t'ya daise'eje pa'ye tijupë t'ya dani cuañoma'quë pani Maija'quë cuañe te'te ñañe peoji.”

⁴ Caquëna, Nicodemopi seji'i, ite:

“¿Me jaje aipi pëca ja'cona caca coní t'ya dani cuañoñe pa'iquë'ni? ¿Me jaje yo'oye pa'iquë'ni?”

⁵ Caquëna, Jesupi sehuopi:

“Nuñerepa mē'ēre cayē. Cui'naēpi pēca ja'co tē'ya daise'ejē pa'ye ocopi cui'ne joyopi tē'ya dani cuañoma'quē cato Maija'quē cuañe tē'te cacaye peoji.

⁶ Pēca ja'quēohua'i paipi parena, tē'ya daisico-hua'i cato jare pa'i pa'iyē. Joyopi tē'ya daisicohua'i cato jare joyo acohua'i pa'iyē.

⁷ Ai cuasama'ē pa'ijē'ē. Yē'ēpi ñeje cato: 'Si'a pa'i huajēye ai de'oye pa'iji.'

⁸ Tutu cato si'a hue'ña daicoa, io pisiyese'e asajēna. Jaje pa'iquēta'are huesēyē, io dai hue'ña cui'ne io sai hue'ñaje. Si'a joyopi tē'ya daisicohua'i cato, tutuje pa'iohua'i pa'iyē.”

⁹ Jaje caquēna, Nicodemopi seji'i:

“¿Me jaje yo'oye pa'iquē'ni?”

¹⁰ Seina, Jesupi sehuopi:

“¿Mē'ē judío paire ye'yaquēre pata'a huesēquē'ni, iye?

¹¹ Nuñerepa mē'ēre cayē, yēquē asayere, cui'ne iti ñase'ere quēayē. Jaje pa'iquēta'are mēsarupi nuñerepa cayē cajē asaye pañē.

¹² Iye yeja ayere quēaquēna, asama'pē pani ai jerepa asaye peoji, yē'ēpi ma'tēmo ayere quēato.

¹³ Pa'i mañaje ma'tēmo mēni ñama'cohua'i a'ē. Coa iti hue'ñapi Pa'i Mamaquē daisiquēse'e asaji, ma'tēmo aquēse'e.

¹⁴ Moisés añare cuene yejana neni soquē tarapēna tēoni huēo nēcoquē pa'ise'ejē cui'ne Pa'i Mamaquējē huēo nēco cuañoja'quē api.

¹⁵ Si'ahua'i ite secohua'ipi ne huesēma'pē ti pani huesēyere pajajē caquē.

Maija'quē Paire Oise'e

16 Si'a paire oi do'ire Maija'quëpi i mamaquë te'i macani isipi, si'a pa'i ite, nuñerepa ire papi, cajë cuasacohua'ipi ne huesëma'pë, ti pani huesëjajë caquë.

17 Diusu mamaquëre jëjo daoma'ë paji'i, paire nejoja'quëni. Jëjo daopi, huasoja'quëni.

18 Diusu mamaquëre nuñerepa i api caquë cuasaquëpi nejosiquë peoji. Jaje pa'iquëta'are ire papi caquë cuasama'quëpi nejosiquë pa'iji, Diusu mamaquëre asama' do'ire.

19 Ire papi cajë cuasama'cohua'i cato nejosicohua'i a'ë, miañepi iye yejana daisiquëta'a nea hue'ñare miañe jerepa yëhuë, iohua'i yo'oyepi co'a do'ire.

20 Si'a pa'i co'ayere yo'ocohua'ipi miañere coecohua'i a'ë, iohua'i yo'oyepi tiñarepa ña cuañoma'quëni cajë.

21 Jaje pa'iquëta'are de'oyerepa yo'ojë pa'icohua'ipi tsio daiyë, miañena. Iohua'i yo'oye cato Diusupi yëni cöcaina, yo'oye a'ë cajë iñoñu'u cajë."

Jesús Ayere Juan Ca Cöse'e

22 Ja jeteyo'je Jesús i ye'yacohua'i ja're coní Judea yejana saji'i. Jarote tsoe maca iohua'i ja're pa'i oco doquë yo'opi.

23 Juanje ja mu'seña cato Enón quë'rore oco doquë paji'i, Salim ja'ye macare, jarote ocoje ai pa'i do'ire. Si'a pa'i i quë'ro daisicohua'i oco do cuañosicohua'i pa'ë.

24 Iye cato ja yë'ta'a Juanre tseani coma'në yo'ose'e a'ë.

25 Ja maca Juan ye'yacohua'i acohua'ipi judío paí ja're sañope yo'ojë careña, si'si tsoa toñe ayere cajé.

26 Jaohua'ipi Juanre sani careña:

“Ye'yaquë, asajë'ë, më'ë ja're coní Jordán tsiaya oco doquë pa'isiquëpi, më'ë yëquëre quëasiquëpi. Yure cato ocore doquëna, jai paí ise'ena saiye.”

27 Cajëna, Juanpi capi, jaohua'ire:

“Maija'quëpi isima'quë pa'ito yecohua'ije jaje yo'o tutu paye peoji.

28 Tiñarepa yë'ë quëahuë, mësarute. Cristo peoyë caquë, cui'ne quëahuë yë'ë cato ite ne de'huacaiquë du'ru jëjo daosiquë a'ë.

29 Se ñajë'ë, cui'ne hueja fiesta je'quë huejaja'core paquë api, iti huejaquërepa. Huejaquë cajei cato cocare asaquë, sihuaquë ñu'iquë api. Jaje yë'ëje yure asaquë sihuayë, i ayere cajëna.

30 Jaë cato jero sa'ana jerepa pa'i pa'ija'quë api, yë'ë cato coa jero sa'na do'i peoquë de'oja'quë aë.”

Ma'tëmo Aquëpi Daiye

31 Ëmëje'pi daiquë cato si'a paire tëto saisiquë api. Iye yeja aquë cato jare iye yeja aquë api. Jaje pa'ina, yeja cocare caji. Jaje pa'iquëta'are ma'tëmo daiquë api, si'a paí jerepa pa'i.

32 Jaje pa'ina, ñase'ere cui'ne asase'ere quëaji. Quëaquëta'are paipi nuñerepa caji cajë asaye pañë, i cayere.

33 Nuñerepa caji caquë cuasasiquë pani, Maija'quë nuñerepa caquë api cacaiji.

34 Jaje pa'ina, Maija'quë jëjo daosiquë cato Maija'quë cocare caji, Maija'quë ëseye peoyerepa i de'o joyore isiquëna.

35 Pëca ja'quë oiji, i mamaquëre. Jaje pa'ina, si'aye i jëñase'ena jeopi, yo'ojaquë caquë.

36 Pai Mamaquëre ire papi caquë cuasaquëpi ti pani huesëja'quë api. Jaje pa'iquëta'are asama'ë coequë cato ja pa'iye peoji. Peoquëpi coa ai jerepa Maija'quë pëi saiñena sai cuañëja'quë api, co'ayerepa.

4

Samaria Paiore Jesús Case'e

1 Jesupi Juan seña maca ite tuicohua'ire paquëpi cui'ne jai paire oco doquë yo'oji asareña, fariseo pai.

2 Nuñerepa Jesupi oco doye papi. Coa i ye'yacohua'ipi oco dohuë.

3 Jaje Jesús asani Judea yejapi etapi, Galileana sasi'i caquë.

4 Co'i maca Samaria yejaja'a tëto saiye paji'i.

5 Pa'ina, daiquëpi Samaria yeja daripë Sicar titapi, Jacobo mamaquë Josére yeja isiquë pa'isico quë'rona.

6 Jarote Jacobo oco coje paji'i. Ma'aja'a dai jë'josiquë sëte Jesús oco coje yë'quë macana ja'rupi. Mu'se joporepa paji'i, ja maca cato.

7-8 Ye'yacohua'ipi pai daripëna aiñe hueroñu'u cajë saë'ë. Satena, ja maca te'i ñu'ina, Samaria nomiopi oco easi'i caco daco'ë. Dacona, Jesupi capi:

“Ocore isijë'ë, yë'ëre.”

9 Jaje caquëna, Samaria nomiopi sehuoo:

“¿Më'ë judío paita'a, me yo'oquë yë'ë Samaria nomioni oco hueroquë'ni?”

(Judío pai cato Samaria paire tsioma'cohua'i a'ë.)

¹⁰ Ja maca Jesús sehuopi:

“Diusu mël'ère isiye asaco pani, cui'ne mël'ère oco sequëreje jaë api asaco pani, mël'ëpi yël'ère setira'huë. Seona, yël'ëpi pa'i ocore pare isira'huë, mël'ère.”

¹¹ Caquëna, iopi cao:

“Ëjaë, ¿jepi mël'ë oco eani isisi'ni, yël'ère? Iti eayeje peoquë, cui'ne oco coje cato huäicoa. ¿Jero ayere pa'i ocoje yël'ère isisi'ni?”

¹² Iye oco coje cato yëquë ai Jacob necaisicoa. Jaje icona ije cui'ne i mamajëje cui'ne nëicohua'ije ucujë pa'ahuë'ë. ¿Mël'ëpi cuasani i jerepa pa'i a'ë cuasaquë?”

¹³ Cacona, Jesupi sehuopi:

“Si'ahua'i iye oco ucucohua'i cato si'anë oco ëaquëna, pa'iyë.

¹⁴ Jaje pa'iquëta'are yël'ë isi oco ucusiquë cato cui'naëpi oco huëoye peosipi. Yël'ë oco cato sa'nahuëre papi oco coje tsa'inëje pa'ye etaquëna pasipi, ti pani huesëye isiyepi.”

¹⁵ Ja maca cao iopi:

“Ëjaë, jaje pa'ito ja ocore isijë'ë, yël'ère, cui'naopi oco ëaye peoye, cui'ne iye oco coje ea daiye paja'core.”

¹⁶ Cacona, Jesupi capi:

“Mël'ë ëjëre soijani ja maca daijë'ë, iñona.”

¹⁷ Caquëna, iopi cao:

“Ëjëre peocoa'ë.”

Cacona, Jesupi sehuopi:

“Ëjëre peocoa'ë cani peore paco cayë, mël'ë.

18 Ja'në cato mē'ë cinco ěmëohua'ire pahuë. Yure mē'ë paquë cato mē'ë ějě peoji. Peocoa'ë cani mē'ë care pahuë.”

19 Jare asani ĩopi caco:

“Ĕjaë, mē'ë cato Maija'quëre quëacaiquë a'ë asayë, mē'ëre.

20 Yëquë aïohua'i Samaritano paĭ iye cutihuëna Maija'quëre seĵë pa'ahuë'ë. Jaje pa'iquëta'are mësaru judío paĭpi Jerusalénna Maija'quëre señe pa'iji, cacohua'i a'ë.”

21 Cacona, Jesupi sehuopi:

“Care paĭi cuasajë'ë, nomio. Maija'quëre coa si'a hue'ña pa'ijë señe tĭ'api. Ja maca cato ai cutihuëna panita'a Jerusalénna sani señe peosipi.

22 Mësaru Samaria paĭ cato huesëĵë coa señë. Yëquë judío paĭ cato asajë señë. Huaso coca cato judío paĭ tsëcapë aye a'ë.

23 Tsoe ĩti macarepa tĭ'api. Yure a'ë, Maija'quëre secohua'irepa joyore paĭi nuñerepa cuasajë yo'o maca. Jaje yo'oyere ai yëĵi, ja'quë.

24 Diusu cato joyo api. Jaje pa'ina, ĩte secohua'ijë joyo ayere paĭi yo'oye pa'iji, nuñerepa yo'oyepi.”

25 Caquëna, Nomio pi cao:

“Yë'ë cato asayë, Mesías, maire huasoquë Cristopi dani jaëpi si'aye quëaja'quë api.”

26 Cacona, Jesupi capi:

“Yë'ë a'ë, ĩpi mē'ë ja're coca caji.”

27 Jesús jaje cocare caquëna, ĩ ye'yacohua'ipi tĭtareña. Nomio ja're Jesús coca caquëna, quëquë ñareña. Jaje ñajëta'a seni asañu'u ĩquere yë caë'ni, panita'a ĩque cocare nomio ja're caë'ni cajë señe pahuë.

28 Ja maca io yurupë iti macana ñoni paɪ daripëna sani cao:

29 “Dani ñajë'ë, yë'ë yo'ose'ere si'aye casiquëni. ¿Paɪ Cristo pa'ima'quë?”

30 Ja maca asani, paɪpi Jesús quë'rona saë'ë.

31 Ja yë'ta'a paɪ daima'pëna i ye'yacohua'ipi Jesure cahuë:

“Ye'yaquë, ao aijë'ë.”

32 Cajëna, iɪpi capi:

“Mësaru ña ma'ñere yë'ë cato payë, yë'ë ai ja'ñe.”

33 Jaje caëna, ja maca i ye'yacohua'ipi sa'ñe iohua'ija'a seteña:

“¿Paɪpi dacatena, ani cama'quë?”

34 Cajëna, Jesupi capi:

“Yë'ë ao cato yë'ëre jëjo daosiquë yëyeje yo'oye a'ë. Cui'ne i co'amaña ne saocaiye a'ë.

35 Mësarupi cacohua'i a'ë: ‘Ja yë'ta'a cuatro ñañëohua'i carapi, tëaye.’ Jaje cacohua'ita'are yë'ëpi cayë: Ñani cuasajë'ë, tase'ere tsoe querepi, tëa ja'ñe.

36 Tëaquëje sai cuañoñe pa'iji, iti ca tëase'e cato ti pani huesëye a'ë, iti taquë cui'ne iti tëaquë si'a yë'quë maca sihuaye pa'iji caquë.

37 Nuñerepa caji. Paɪ case'e je'quë ñeje: ‘Iti taquë cato yequë api cui'ne iti tëaquë cato yequë api.’

38 Yë'ëpi mësarute jëjo saohuë, tējajë'ë caquë, mësaru ai yo'ojë tã ma'ñere. Jaje pa'ito yecohua'ipi nerena, mësaru cato coa tëacohua'i a'ë.”

39 Jai paɪ Samaria acohua'i Jesure ire papi cajë cuasahuë, nomio case'ere cuasajë. Jaɔ cato cao, “Yë'ë yo'ose'ere si'aye capi.”

40 Jare Samaria paɪ asani Jesure seɪ'ë, pëajë'ë cajë. Cajëna, asani caya mu'seña pëapi.

41 Ai jerepa ìre papi cuasajë asahuë, ìpi ì ayere quëaquëna.

42 Ja maca Nomiore cahuë. Yureta'a ìre papi cuasayë, yëquë. Më'ë case'e asasicohua'ipi, cui'ne yure yëquëjë asa conì ì caquëna, ja do'ire asayë. Nuñerepa Cristo apì, iye yeja huasoquë cajë.

Paɪ Èjaë Jo'yaë Mamaquëre Jesús Jujuse'e

43 Caya mu'seña Samaria pëasiquëpi Galilea yejana saji'i.

44 Jare ìpi Jesús ca'aji'i, Maija'quëre quëacaiquëre ì quë'ro acohua'i cato coecohua'i a'ë.

45 Galilea tì'asi maca de'oye ìte pëpahuë. Jaohua'i cato, Jesús Jerusalénre pa'i de'oye yo'oquëna, ñasicohua'ipi pëpahuë. Egíptopi Israel paɪ etajë pa'ise'ere cuasajë yo'ojë te'le sani ñasicohua'ipi.

46 Ja maca Jesús Caná daripëna co'ipi, Galilea yejana, ì ocore cuiya'i o'sa cono ne sitona. Jarote paji'i, paɪ ëjaërepa yo'oye ayere cõcaiquëpi. Jaëpi mamaquëre Capernaum yejare ju'iquëre paquëpi.

47 Jaje paquëpi paɪ ëjaëre pare cõcaiquëpi Jesús, Judea yejapi Galileana daji'i asani, sani Jesure ñapi. Ñaquë seji'i, yë'ë huë'ena sani yë'ë mamaquë juni huesë tëjiquëre jujucaijë'ë, caquë.

48 Ja maca Jesupi capi:

“Mësarü nuñere pa'ë cuasajë asaye pañë, paɪ yo'o tì'a ma'ñere yo'o ìñoñe paɪto.”

49 Jaje caquëta'are paɪ ëjaëre pare cõcaiquëpi capi:

“Èjaë, esa daijë'ë, yë'ë mamaquë ja ju'ima'në.”

50 Caquëna, Jesupi ja maca capi:

“Co'ijë'ë, mëlë huë'ena. Mëlë mamaquë huajëquëpi pa'iji.”

Caquëna, care paji cuasaquë asani saji'i, i huë'ena.

⁵¹ I huë'ena je'nërepa ti'acquëna, ñani i jo'yapi ite ñañu'u cajë etani ite cahuë:

“Mëlë mamaquë huajëquë pa'iji.”

⁵² Jaje cajëna, ipi seji'i:

“¿Ique hora pa'i maca huajëquërepa paquë'ni?”

Caquëna, iohua'ipi cahuë:

“Ñamina'a mëñerepa sa t'yo maca, una pa'i maca ja maca suña dahuë tëto saji'i.”

⁵³ Jaje cajëna, tsihua'ë pëca ja'quëpi asani cuasa ñajaquëña, jare ja hora pa'i maca Jesús, “mëlë mamaquë huajëquëpi pa'iji” case'ere. Jaje ñani i cui'ne si'a huë'e pa'icohua'i Jesure nuñerepa i api cajë asareña.

⁵⁴ Iye yo'ose'e cato cayaye aco paco'ë, pai yo'o ti'a ma'ñere Jesús yo'ose'e, Judeapi, Galilea co'isi maca.

5

Betsaida Aquëre Jesús Jujuse'e Cu'ima'quëni

¹ Ja yo'osi jeteyo'je judío paipi fiestare yo'ohuë. Yo'ojëna, Jesuje co'i copí, Jerusalëna.

² Ja daripëre yëi ñama hue'yosi eta sa'ro paji'i. Pa'ina, jao yë'quë macare ocore tëhuosi dea pëpi Betesda mami hue'eco paco'ë. Hebreo pai coca cato jaopi cinco huajëjë ñu'i pepëa quë'io paco'ë.

³ Jarote jai pai ju'icohua'i pëasicohua'ipi uë'ë, peo yejare. Si'a ju'i dahuë ju'icohua'i paë'ë: ñama'cohua'i, do'pëcohua'i, cui'ne

quë'quësicohua'i. Jaohua'ipi utejê paë'ë, oco da'capi, tu'ejaco cajê.

⁴ Jarona te'e mañase'e huiñaëpi cajeni ocore tu'equëna, ñani du'ru du'isiquëpi ja jeteyo'je co'yaye pa'iji, coa si'a ju'i dahuë hue'equëjê.

⁵ Jarote paji'i, treinta y ocho ometëca ju'iquë.

⁶ Jaje pa'ipi, uina, ñani Jesús ite tsoe jaje ai yo'oquë pa'iyere asaquë seji'i, ite:

“¿Co'yaye yëquë, më'ë?”

⁷ Caquëna, ju'iquëpi sehuopi:

“Ëjaë, yë'ëre oco da'cana jêjo dëoni ma oaquëpi peoji. Jaje pa'ina, oco tu'e maca tsoe yequëpi du'iji, ja'a yë'ë dusi'i caquë yo'oquëna.”

⁸ Caquëna, Jesús capi:

“Huëni më'ë caico macare ini sai huëojë'ë.”

⁹ Jaje ca maca tsoe co'yasiquë paji'i. Pa'ij caicore ini sai huëopi. Jaje pa'iquëta'are ja mu'seña cato huajê mu'se paji'i.

¹⁰ Jaje pa'i do'ire judío paipi cahuë, iti juju cuañósiquëre:

“Iye mu'se cato huajê mu'se a'ë. Më'ë caicore hue'eye peoji.”

¹¹ Cajëna, ipi sehuopi:

“Yë'ëre jujusiquë cato ‘më'ë ui caicore ini saijë'ë, capi.’ ”

¹² Caquëna, ja maca seteña:

“¿Jequëpi më'ëre ‘më'ë ui caicore ini saijë'ë' caë'ni?”

¹³ Cajëna, huesëña iti jujusiquëre Jesús cato jai pai jopoja'a sani huesëña, ña cuañoñe peoye.

¹⁴ Jaje yo'osiquëpi jeteyo'je Maija'quë huë'ena ti'ani ite caëña:

“Ina, yure mē'ē huajēquē pa'iye sēte, cui'naēpi tayo co'ayere yo'oma'ē. Yo'oquēna, jerepa mē'ēre co'aye ne coco.”

¹⁵ Jaje caēna, ja maca sani judío paire quēapi, Jesús paji'i, yē'ēre jujusiquē caquē.

¹⁶ Ja do'ire judío paí Jesure huani jeoñu'u cajē cui'ne josa yo'ohuē, huajē mu'sere yo'osi do'ire.

¹⁷ Jaje pa'iquēta'are Jesupi capi:

“Yē'ē Ja'quē si'anē co'amaña nequē api, cui'ne yē'ēje co'amaña yo'oyē.”

¹⁸ Jaje casi do'ire jerepa judío paí huani jeoñu'u cajē yo'ohuē. Huajē mu'sere sehuoma'ē yo'osi do'ise'e pa'iye papi. Jerepa ipi Diosuje pa'i a'ē caquē cui'ne Diosu api, yē'ē ja'quē ca do'ire yo'ohuē.

Maija'quē Mamaquēpi Si'a Tuturepa Paye

¹⁹ Ja maca Jesús capi, jaohua'ire:

“Nuñerepa mēsarute cayē. Diosu mamaquē cato ise'e cuasayepi yo'oye peoji. Pēca ja'quē yo'oquēna, ñase'ere yo'oquē api. Si'aye pēca ja'quē yo'oyere mamaquēje yo'oquē api.

²⁰ Jaje pa'ina, mamaquēre oiji. Pēca ja'quēpi ja do'ire i yo'oye iñoji. Cui'ne iye yo'ose'e jerepa pa'yere iñoja'quē api. Jaje yo'oquēna, mēsarū merepa yo'oquē'ni cuasaja'cohua'i a'ē, ña quēquējē.

²¹ Pēca ja'quē ju'isicohua'ire cui'naohua'ini huajēcohua'ire huēoni pa'iye isiyeje pa'ye, cui'ne i mamaquēje isiji, pa'iye, i isiye yēquēna.

²² Ja'quē cato paí yo'oyere ña de'huama'ajili. Paquē mamaquēna isipi, paí yo'ojēna, ñaquē ne de'huaja'a tutu.

23 Ja do'ire mamaquère de'oquère papi caja'cohua'i a'ë, pëca ja'quère cayepi. Pëca ja'quë jëjo daosiquëni de'oquère papi caye pañi pëca ja'quëreje de'oquère papi caye peoji.

24 Nuñerepa cayë, mësarute. Yë'ë caye de'hue asacani, cui'ne yë'ëre jëjo daosiquère ire papi caquë cuasasiquëpi ti pañi huesëye paji. Nejoñe peoji, ite. Junì huesëyepi ti pa'iyena tëtto saisiquë api.

25 Nuñerepa, cayë, mësarute. Tìtaji, hora. Yure ìti maca'ë, ju'isicohua'ipi Dìusu mamaquë yë'ore asaja'a maca. Ì caye asani sehuocaicohua'ipi pa'ija'cohua'i a'ë.

26 Ja'quë cato pa'iyë paji. Jaje paquëpi mamaquère pa'iyë isipi.

27 Jaje cui'ne paì yo'oye ne de'huaja'a tutuje isipi, Paì Mamaquère.

28 Iyere asani ai cuasama'pë pa'ijë'ë. Quëare payë. Ju'isicohua'i tasicohua'ipi si'aohua'i ì yë'o asaja'a maca tì'aja'coa.

29 Asani tasi daripëapi etaja'cohua'i a'ë, si'aohua'i. De'oyerepa yo'osicohua'ipi ti pa'iyena huëija'cohua'i a'ë. Jaje pa'iquëta'are co'ayere yo'ojë pa'isicohua'i cato coa nejoja'cohua'ipi huëija'cohua'i a'ë.

Jesús Cuañequërepa Pa'iyë Quëaye

30 Ja'quère ja seni asama'ë yë'ëse'e cuasayepi nejoñe peoyë. Yë'ë cato yë'ëre cuañese'eje caquë a'ë, tayo yo'ocohua'ire. Yë'ë yo'oye cato nuñerepa yo'oye a'ë. Yë'ë yëyeje yo'oye coeyë. Ja'quë yë'ëre jëjo daosiquë yëyepi yo'oquë a'ë.

31 Jaje pa'ina, yè'èpi co'ye yè'èja'a de'oye yo'oyè caquè pa'ito yè'è caye care paji cacaiquè peora'pi.

32 Jaje pa'iquèta'are pa'iji, yè'è yo'oye ñaquèpi yè'ère de'oye cacaiquè. Jaje pa'ina, yè'ère ì cacaiye cato nuñerepa do'i pa'iji.

33 Mèsarupi Juanre seni asaja'cohua'ire jèjo saoreña. Sejèna, Juanpi nuñerepa sehuopi, jaje pa'ire paquèna.

34 Iye cato cayè mèsarupi huaso cuañosicohua'i pa'ijajè caquè yè'è cato paipi de'oye cacaiyere co'ema'è pa'iyè.

35 Juan cato toa tsëo pè miañeje miacaiquè paji'i. Jaje pa'ina, mèsarupi ì miañere sihuacaicohua'i paè'è, coa nèhui tècahuè.

36 Juan yè'ère cacaise'le jerepa de'oye yè'èja'a co'ye quèaye payè. Yè'è yo'oye cato ja'què yè'ère yo'ojè'è caquè cuañe nèose'le a'è. Jaje pa'ina, japi quèaji, yè'è nuñerepa ja'què jèjo daosiquè pa'iyè.

37 Ja'què yè'ère jèjo daosiquè cato, quèaji, yè'è nuñerepa de'oye yo'oquè pa'iyere, mèsaru ì yè'o asama'cohua'i pa'itoje cui'ne ìte ñama'cohua'i pa'itoje.

38 Ì coca ìtire pa'è cajè cuasama' do'ire ì coca mèsarute cacaye paji, pèca ja'què jèjo daosiquère coe do'ire.

39 Mèsaru cato Maija'què coca tayoye peoye ye'yeyè, ti pani huesèyere ìtire ñajè tì'añu'u cajè. Jaje pa'iquèta'a ja toyase'le cato yè'è ayere caji.

40 Jaje yèjèta'a yè'èna daiye coeyè, ja pa'iyè paja'cohua'ita'a.

41 Yè'è cato co'ema'è pa'iyè, paipi de'oquère papi cajè yo'oyere.

42 Asayë, mësaru nuñerepa Maija'quëre oima'cohua'i pa'iyë.

43 Yë'ë cato ja'quë pa'i huë'ñapi daisiquë a'ë. Jaje pa'iquëta'are mësarupi asaye coeyë. Coa pa'ise'e huëoni co'ye ire pa'ë caquëni cuasacohua'i a'ë, mësaru de'o'ji cajë.

44 ¿Me mësaru asaja'cohua'i a'ni, pa'ija'a sa'ñe de'oquëre papi cajë yo'ocohua'ipi? ¿Me yo'o'jë Diusupi mësarute de'oquëre papi cayere co'e ma'ñe'ni?

45 Cuasama'pë pa'ijë'ë. Yë'ëpi yë'ë ja'quë ña huë'ñana mësarute do'i quë'iohua'i a'ë, caja'quë api cajë. Mësarute sa'ñope caquë cato Moiséspi mësaru necaiquë api cajë utejë pa'iquë.

46 Jaje pa'ina, mësarupi Moisés case'e care paji cajë asacaicohua'i pani yë'ëreje asacatira'huë, Moisés cato yë'ë ayere toya do'ire.

47 Jaje pa'ina, mësaru Moisés toyase'ere asacaima'cohua'i pani, ¿Me yë'ë caye asacaiye'ni, care paji cajë?"

6

Cinco Mil Ēmëohua'ire Aõñe

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

1 Ja jeteyo'je Jesús Galilea jairana je te'tena saji'i. Jare iti jairapi Tiberias yequë mami hue'eco paji'i.

2 Jaje saina, jai pa'i tuë'ë, pa'i yo'o ti'a ma'ñere yo'oquë, ju'icohua'ire jujuquëna, ñasicohua'ipi.

3 Ja maca Jesús i ye'yecohua'i ja're ai cutihuëna mëni ja'rupi.

4 Egítopi Israel pa'i etajë pa'ise'ere cuasajë judío pa'i yo'o maca ti'añe ja'i maca paji'i.

⁵ Pa'ina, ja maca Jesús jai pai ite tuijēna, ñani Felipere capi:

“¿Jerona aō huroja'cohua'i a'ni, jai pai ai ja'ñe?”

⁶ Ja cato capi, Felipere neñasi'i caquē, Jesús cato tsoe i ne ja'ñe pa'ina.

⁷ Jaje caquēna, Felipepi sehuopi:

“Docientos romano quēriqui tē'ñapi pan hueroto ti'añe paji, te'e panpē te'ireje.”

⁸ Ja maca Andrés pi Jesús ye'yaquēpi Simón Pedro yo'jeipi capi:

⁹ “Iñore te'e tsihua'ë cinco pan cui'ne caya tsiaya hua'ire paquē pa'iji. ¿Ja maña pato me jai paire ti'acquē'ni?”

¹⁰ Ja maca Jesupi capi:

“Si'a paire cajē'ë, ja'rujajē.”

Ai taya paquēna, taya emēje'ena jai pai ja'rureña. Emēohua'ise'e cinco mil pai paē'ë.

¹¹ Ja maca Jesús cinco pan ini Diusure de'oji caquē pēpani ja jeteyo'je i ye'yacohua'ina isipi. Isina, i ye'yacohua'ipi paire se aohuē. Jare cui'ne tsiaya hua'ireje yo'opi. Si'aye iohua'i yēye necaji'i.

¹² Tsoe ani huajēsicohua'i pa'ijēna, Jesupi capi, i ye'yacohua'ire:

“Ani jujase'e tsi'sojē'ë, coa nejoñe peoja'quē.”

¹³ Caēna, tsi'sohuē, ani jujase'e. Tsi'sojē doce do'rohuēa timēhuē, cinco pan pa'ise'epi jaiye nese'ere.

¹⁴ Ja maca Jesús yo'ose'ere ñani, paipi cahuē:

“Iquē nuñerepa Maija'quēre quēacaiquē api, iye yejana daija'quē api ca nēosiquē.”

¹⁵ Jaje pa'iquēta'are Jesús asapi, iohua'i yēyepi coetoje ējaēre pare neñu'u cuasaye. Jaje pa'ina, jaohua'ire jeoni ai cutihuēna saji'i, te'i.

Jesús Ēmējeja'a Cu'ise'e
(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

16 Ñami de'osi maca Jesús ye'yacohua'ipi jairana cajehuë.

17 Cajeni yohuëna aya mēni Capernaum yejana je'e huëohuë. Ja maca cato toe ai neapi, cui'ne Jesuje ja co'ima'ë paji'i.

18 Ja maca ai tutuquë cui'ne ai to'a huëopi.

19 Cinco kilómetros panita'a seis kilómetros pa'i macare pa'ijë ñahuë, Jesupi yohuë quë'rona daina, oco da'ca ěmēje'eja'a. Jaje ñani ai ca'rahuë.

20 Jaje ca'rajëna, ìpi capi, jaohua'ire:

“iYë'ë a'ë. Ca'rama'pë pa'ijë'ë!”

21 Ja maca sihuajë yohuëna daijë'ë cajë yo'oye iñohuë. Cui'ne ja maca aya mëquëna, ì ja're conì esarepa ìohua'i cajë saisi yejana tì'ahuë.

Paipi Jesure Co'eye

22 Se ñatasi mu'se jaira je te'tena pëasicohua'ipi cuasa tì'ahuë. Te'e yohuë pa'isicoja'a ì ye'yacohua'ipi saë'ë. Saijëna, Jesuse'e ìohua'i ja're saiye papi cajë.

23 Jaje cuasajë pa'ijëna, Tiberias daripëpi jaiye yohuëa daji'i, ìohua'ire pan Ējaëpi neni ao sito quëno macana.

24 Jaje Jesús cui'ne ì ye'yacohua'i peojëna, ñani yohuëana aya mēni Capernaum yejana saë'ë, Jesure co'eñu'u cajë.

Jesu Api Pa'iyere Isi Pan

25 Jaira je te'tena tì'ani Jesure seteña:

“¿Ye'yaquë je yëhua titaë'ni, iño?”

26 Cajëna, Jesupi capi:

“Nuñerepa mēsarute cayë. Mēsaru cato yë'ère co'eyë, coa panre tımëñerepa ani ñani. Co'ema'pë pa'iyë, pa'i yo'o tı'a ma'ñere ñasi do'ire asa tı'añe.

²⁷ Coa carajai aore cajë ai yo'oma'pë pa'ijë'ë. Ai jerepa ti pani huesë aore pare cajë yo'ojë'ë, quëcoyere pare. Iyere Maija'quë mamaquë cato isija'quë api, mēsarute. Ja'quë Diusupi yë'ëna ja tuture isipi.”

²⁸ Jaje caquëna, iohua'ipi sei'ë:

“¿Me yo'oja'cohua'i a'ni, yëquë Diusu yëyere necañu'u cani?”

²⁹ Cajëna, Jesupi sehuopi:

“Diusu yëye cato i jëjo daosiquëni care paji cajë cuasacaiye a'ë.”

³⁰ Jaje caquëna, iohua'ipi sei'ë:

“¿Iquere më'ë yo'o iñoja'quë a'ni, pa'i yo'o tı'a ma'ñe yëquëre më'ère care paji cuasajë asaja'cohua'ire?”

³¹ Tsoe acohua'i a'ahuë'ë, manare cuene yeja pa'i maca. Jare toyase'e cato: ‘Diusupi ma'tëmo panre aopi, caji.’

³² Cajëna, Jesupi sehuopi:

“Nuñerepa cayë, mēsarute. Moiséspi ma'tëmo panre aone papi, yë'ë ja'quë api, nuñerepa ma'tëmo panrepa aoguë.

³³ Diusu isi panrepa cato, ma'tëmopi paire ti pani huesëye isiquë daisiquë api.”

³⁴ Ja maca iohua'ipi cahuë:

“Ja panse'e yëquëre isijë'ë, Ejaë.”

³⁵ Cajëna, Jesupi capi:

“Yë'ë a'ë, pan pa'iyë isiquë. Yë'ëna daisiquë cato ai ëaye peosipi. Cui'ne yë'ère ire papi caquë cuasasiquë cato oco ëaye peosipi.

36 Yē'ē mēsarute case'eje pa'ye yē'ēre mēsarupi ñajēta'a ire papi cajē cuasaye pañē.

37 Ja'quē yē'ēna, isicohua'i cato si'ahua'i yē'ēna daiyē. Yē'ēna daisicohua'ire cato eto saoye paja'quē a'ē.

38 Yē'ē cato ma'tēmopi yē'ē yēyeje yo'osi'i caquē daiye pañuē. Yē'ēre jējo daosiquē yēyere yo'osi'i caquē daisiquē a'ē.

39 Yē'ē ja'quē yē'ēre jējo daosiquē cato i yē'ēre isicohua'ini te'ire ne huesocaiye peoye de'oye yē'ēpi ñacaiyere yēji. Cui'ne yē'ēpi tēji mu'serepa ju'isicohua'ini huēocaiyere yēji.

40 Yē'ē ja'quē cato si'ahua'i Maija'quē mamaquēre ñani ire papi cajē cuasasicohua'ipi ti pani huesēyere yēji. Yē'ēna, yē'ēpi tēji mu'serepa ju'isicohua'ini huēosi'i.”

41 Ja maca “yē'ē a'ē, ma'tēmopi cajesi pan” casi do'ire judío paipi ite cue'cue huēohuē.

42 Cue'cuejē cahuē:

“¿Iquē Jesús pa'ima'quē José mamaquē maipi i pēca ja'quēre cui'ne pēca ja'core ñacohua'i pa'i ma'ñe? ¿Jaje pa'ita'a me yo'oquē ma'tēmopi daisiquē a'ē, caquē'ni?”

43 Jaje cajēna, Jesupi capi:

“Cue'cueyere jeojē'ē.

44 Yē'ēna te'ohua'i dani ti'añe peoji, yē'ēre jējo daosiquēpi ja'quēpi ite dama'quē pa'ito. Jaēni yē'ēpi tēji mu'serepa huēoja'quē a'ē.

45 Maija'quēre quēacaicohua'i toyajē pa'ise'epi caji ñeje: ‘Diusupi ye'yaja'quē api, si'a paire.’ Jaje pa'ina, si'ahua'i ja'quēre asacohua'ipi cui'ne ite ye'yecohua'ipi daiyē, yē'ēna.

46 Ja'quère pajje ñama'cohua'i a'ë. Diusu quë'ropi daisiquëse'e ite ñaquë api.

47 Nuñerepa cayë. Yë'ère care paji caquë cuasaquëpi ju'ima'ë ti pa'iye paji.

48 Yë'ë a'ë, pan pa'iye isiquë.

49 Mësaruru aipë Maija'quë aõñere a'ahuë'ë, pan cuene yeja cu'i maca. Jaje aísicohua'ita'a peo huë'ña juju sa'ahuë'ë.

50 Jaje pa'iquëta'are yë'ë cato ma'tëmo cajesiquë panre cayë. Jare paipi aísicohua'i pani ti ju'iñe peoji.

51 Yë'ë a'ë, ja pan ma'tëmopi huajëquë cajesiquë. Ja panre paipi aísicohua'i pani ti pani huesëye pa'iji. Yë'ë isija'a pan cato, yë'ë capë a'ë. Iye yeja pa'icohua'i pa'iye caquë isija'quë a'ë.”

52 Ja maca jare asani judío paipi sa'ñe coca cahuë, ñeje cajë:

“¿Me iquë maire i capë aosi'quë caquë'ni?”

53 Cajëna, Jesupi capi:

“Nuñerepa cayë, mësarute. Mësarupi Pai Ma-maquë capëre aima'cohua'i pani cui'ne i tsiere ucuma'cohua'i pani ti pani huesëye peocohua'i pa'iye.

54 Yë'ë capë aísiquëpi cui'ne yë'ë tsie ucusiquëpi ti pa'iye paji. Jaje pa'ini yë'ëpi tËji mu'serepa ju'isiquëni huëoja'quë a'ë.

55 Jaje pa'ina, yë'ë capë cato nuñerepa aore pa'ë, cui'ne yë'ë tsie cato nuñerepa ucuyere pa'ë.

56 Yë'ë capë aísiquëpi cui'ne yë'ë tsie ucusiquëpi yë'ë ja're coní tsioní pa'iji. Pa'ina, yë'ëpi i ja're coní pa'iye.

57 Yë'ëre jëjo daosiquë ja'quë cato pa'iyë paji, yë'ë ini pacacaiyë. Jaje cui'ne, yë'ëre aiquëje yë'ë do'ire pasipi.

58 Ma'tëmopi cajesi pan ayere cayë. Iye cato ai tsoe Maija'quë Israel paire aose'eje pa'ye peoji. Ja pan aisicohua'i si'a pai juju sa'ahuë'ë. Jaje pa'iquëta'are iye pan aisiquë cato ti pani huesëye pa'iji."

59 Iye cato Jesús ye'yapi, Capernaum daripë pai tsi'si huë'ena.

Pa'i Cocarepa

60 Iye ye'yayere asani Jesure jai pai tuicohua'i acohua'ipi cahuë:

"Iye i caye jaje pa'ijë'ë cajë asa ti'añe peoji. Ai jerepa jëaji. ¿Jaje pa'ito nepi, asa ti'añe pa'iquë'ni?"

61 Ja maca Jesús asapi, iohua'i sañope caye. Jaje pa'ina, seji'i, jaohua'ire:

“¿Yë'ë case'epi mësarute sañope caquë?”

62 ¿Me yo'o'ñe pa'iohua'i a'ni, Pai Mamaquëpi i ja'në pa'i sitona mëina, ñani?

63 Joyopi pa'iyë isiji, capë cato cocaima'coa. Yë'ë mësarute case'e cato nuñerepa joyo aye a'ë, ti pa'iyë isiye a'ë.

64 Jaje pa'iquëta'are mësarua acohua'i yecohua'i ja yë'ta'a nuñere pa'ë cajë asa titama'cohua'ipi pa'iyë."

Jesús cato asapi, du'ru huëo macana iti cuasama'cohua'ire, cui'ne ite coso yehuoja'quëre.

65 Jaje pa'ina, capi:

“Mësarute cahuë. Ja'quëpi yë'ëna dacaima'quë pa'ito yë'ë quë'ro te'ijë dani ti'añe peoji.”

66 Jaje casi macapi jai paí Jesús ja're cu'icohua'i jeóni í ja're coní cu'iyé pahüé.

67 Ja maca Jesupi seji'i, í doce ye'yacohua'ire:
 “¿Mësaruje jeóni saiye yëye?”

68 Caquëna, Simón Pedropi sehuopi:

“¿Ëjaë, neina yëquë saija'cohua'i a'ni? Më'ë coca cato ti pani huesë coca'ë.

69 Yëquë cato më'ëre care paji cajë cuasahuë. Cui'ne asayë, më'ë cato Cristo apí, Maija'quë huajëquërepa Mamaquëre papi.”

70 Caquëna, Jesupi sehuopi:

“Yë'ëpi mësarú doce pa'iohua'ire soihuë. Jaje pa'iquëta'are mësarú aquë te'i huati apí.”

71 Jaje caní Jesús Judas Iscarioteni capí, Simón mamaquëni, doce soisicohua'i aquëni, Judaspi íte coso yehuoja'quëni capí.

7

Jesús Yo'je Tsi Asacaiye Pahüé.

1 Iye casi jeteyo'je Jesús Galilea yejare cunirojaji'i, Judea yeja pa'iyé coepi, judío paipi ini huani jeónu'u cajë yo'o do'ire.

2 Jaje pa'iquëta'are judío paí Egíptopi etani a'ri huë'ña nejë pa'isi mu'sere cuasajë yo'o mu'seña tì'a huëopi.

3 Tì'a huëoquëna, Jesús yo'je tsipi cahuë, íte:

“Íño pëama'ë yure Judeana saijë'ë, më'ëre tuicohua'ijë më'ë yo'oye ñaja'cohua'ire.

4 Jaje pa'ina, si'a paí ñajajë caní yahue yo'ocoje ñani, më'ë yo'oyeje paí yo'o tì'a ma'ñere yo'ocohua'i. Paí yo'o tì'a ma'ñe yo'oquë sëte si'a paí ñajëna, yo'o ñnojë'ë.”

⁵ I yo'je tsi cato a'ri mañaje care paji cuasajë asama'cohua'ipi cahuë.

⁶ Ja maca Jesupi capi:

“Ja yë'ta'a yë'ë yo'o maca tì'añe papi. Mësarute cato coa si'aë yo'oye de'oji.

⁷ Mësarute cato iye yeja acohua'i coeye peoji. Jaje pa'iquëta'are yë'ëre cato coeyë. Yë'ëpi tìñarepa iohua'i yo'oye co'aye a'ë caquë ñño do'ire.

⁸ Saijë'ë, mësaruse'e fiestana. Yë'ë cato saiye pañë. Ja yë'ta'a yë'ë sai maca tì'añe paji.”

⁹ Jaje ca tējini Galileana pëapi.

Jesupi A'ri Huë'ña Fiestare Pa'ise'e

¹⁰ Pai tìñarepa ñañe peoye yahue Jesuje saji'i, fiestana, i yo'je tsi saisi jeteyo'je.

¹¹ Fiesta pa'i maca judío paipi co'ejë cahuë:

“¿Jerore pare pa'iquë'ni, jaë?”

¹² Jai pai tsi'si sitopi Jesús ayere cahuë. Yecohua'ipi cahuë: “De'o pai api.” Cajëna, yecohua'ipi cahuë: “Co'acquë api. Coa paire cosoquëna, asaquë api.”

¹³ Jaje pa'iquëta'are tìñarepa caye pahuë, judío paini ca'ra do'ire yahue carojaë'ë.

¹⁴ Fiesta joporepa pa'i maca Jesupi Maija'quë huë'ena cacani ye'ya huëopi.

¹⁵ Ye'yaquëna, judío paipi ai ñajë cuasajë cahuë:

“¿Merepa iquë jaiye ta'ñe ye'yaquë'ni, toya ja'o ye'yema'quëta'a?”

¹⁶ Cajëna, Jesupi sehuopi:

“Yë'ë ye'yaye cato yë'ë tse peoji. Ja cato yë'ëre jëjo daosiquë tse a'ë.

¹⁷ Mësarü aquëpi Maija'quë yëyere yo'oquë pani yë'ë ye'yaye Diosu ye'yaye a'ë caquë asaja'quë

api. Panita'a coa ise'e cuasayere ye'yaji caquë asaja'quë api.

18 Ise'e cuasayepi caquë cato paipi de'oquë api cajajë caquë caquë api. Jaje pa'iquëta'are ite jëjo daosiquëni paipi de'oquë api cacaijajë caquë yo'oquëpi nuñerepa caji. Jaje pa'ina, ti co-soma'quëpi caji.

19 Mësarute Moiséspi cuañese'e isipi. Isiquëta'are mësarupi sehuocaiye pañë, ja cuañese'e. ¿Me yo'ojë yë'ëre huani jëoñe yëye'ni?"

20 Caquëna, paipi sehuohuë:

“Huati joyore hue'equë, më'ë. Jaje cayë, më'ë, ¿nepi më'ëre huani jëoñe yëye'ni?"

21 Cajëna, Jesupi sehuopi:

“Huajë mu'se pa'ina, te'ore yo'ose'ere ñani mësaruru ai cuasayë.

22 Mësaruru aipë tose du'ru yo'oyere Moisés cato cuañepi cuiri ca'ni tëaye paji'i caquë. Ipi huëoye papi, ja cato. Jaje pa'ina, mësaruru huajë mu'se pa'itojë cuiri ca'ni tëacohua'i a'ë, tsire.

23 Ñajë'ë. Yure, mësarupi Moisés cuañese'e yo'o ti'añu'u cajë huajë mu'se pa'itojë tsire cuiri ca'ni tëacohua'ita'a, ¿me yo'ojë mësaruru yë'ëre pëiñe'ni, ju'iquë macare huajë mu'se pa'ina, jujucaisi do'ire cajë?

24 Co'aye yo'oyeje pa'ye ña cuañoñere co'aji cama'pë pa'ijë'ë. Co'aye yo'oji cacohua'i pani nuñerepa co'ayere ñani cajë'ë.”

Jesús I Dai Sitore Quëaye

25 Ja maca Jerusalén pa'icohua'i acohua'ipi sa'ñe se huëoreña:

“¿Jaëje pa'ini, pai huani jeoñu'u cajë co'ejëna, mai ñasicohua'ita'a?

²⁶ Yure ipi si'aohua'i ñajëna, caquëta'are te'ije ite sañope caye paji. ¿Ëjaohua'ipi iohua'ita'a nuñerepa Cristore papi caji cajë cuasa do'ire sañope caye pañë?

²⁷ Jaje pa'iquëta'are mai cato asayë, i huëo sito.”

²⁸ Iyere Jesús asani, Maija'quë huë'e ye'yaquëpi ai tutu, capi, ñeje:

“Jaje pa'ito mësaru asayë, yë'ë dai sito cui'ne yë'ëreje ñacohua'i a'ë. Yë'ë cato nuñerepa pa'ipi jëjo daosiquë a'ë, mësaruje ñama'quëpi.

²⁹ Yë'ë cato ite ñaquë a'ë, i quë'ropi daisiquë sëte. Ipi yë'ëre jëjo daopi.”

³⁰ Ja maca ite tseañu'u cajë yo'ojëta'a te'ije ite tome dani tseañe pahüë, ja yë'ta'a ite tse maca ti'añe pasi do'ire.

³¹ Jai pai Jesure ire papi cuasajë asahuë. Jaje pa'ina, cahuë:

“Cristopi daisiquë pani, iquë yo'ose'e seña maca pai yo'o ti'a ma'ñere yo'oye iñoñe peoji, cuasayë.”

Jesure Tseajë'ë Cajë Fariseo Pai Soldado Paire Jëjo Saose'e

³² Fariseo paipi asahuë, Jesús ayere paipi cajëna. Jaje asani jaohua'i cui'ne Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'i coní co'aye yo'ocohua'ire tsesecohua'ire jëjo daohüë, tseani Jesure sajjë cajë.

³³ Ja maca Jesupi capi, ite tseä dasicohua'ire:

“Yurese'e mësaru ja're coní a'ri maña pasi'i. Ja jeteyo'je yë'ëre jëjo daosiquë quë'rona co'isi'i.

34 Mēsaru yè'ère co'ejēta'a tì'añe paja'cohua'i a'è, yè'è sai sito sani tì'añe peo do'ire.”

35 Ja maca judío paipi iohua'ija'a sa'ñe seteña, ñeje cajē:

“¿Jerona sani huesēsi'quē caquē'ni, iquē, mai tì'añe peo hue'ñarepa? ¿Judío paipi griego paina co'me huesēni pa'icohua'ina sani griego paini ye'yaja'quēpi caquē?

36 ¿Me caquē yè'ère co'ēja'cohua'i a'è, co'ejēta'a tì'añe paja'cohua'i a'è, yè'è pa'i hue'ña sani tì'añe peo do'ire caē'ni, maire?”

Pa'iye Isi Ocorepa

37 Fiesta tēji mu'serepa cato ai ēja mu'serepa pa'iji. Pa'i maca Jesupi huēni nēcani ai tutu capi, ñeje:

“Oco ēa ju'iquē pani daijē'è, yè'ēna. Dani ucujē'è.

38 Toya pēpē cayeje yè'ère sehuoquēre cato joyopi pa'i ocorepa etaquēna, pasipi, tsiayaje pa'i.”

39 Jaje cani Jesús capi, ite ire papi cajē cuasacohua'ipi Maija'quē de'o joyore tì'aja'cohua'i a'è caquē. Ja maca cato ja yè'ta'a Maija'quē de'o joyo daiye papi, Jesupi ja yè'ta'a ma'tēmona co'ima'ēna.

Te'e Cuasaye Pacohua'i

40 Pai jopo pa'icohua'ipi jaje cayere asani careña:

“Iquē cato nuñerepa Maija'quēre quēacaiquē api. Iti daija'quē api casiquē api.”

41 Cajēna, yecohua'ipi careña:

“Iquē cato Cristo api.”

Jaje cajēta'are yecohua'ipi cahuē:

“¿Me Cristo pa'iquē'ni, Galilea yeja aquē?

42 Toyase'e cato caji, Cristo cato paï ëjaërepa David tsëcapë aquë pa'ija'quë api. Belén daripë aquë pa'ija'quë api. David pa'isi daripë aquë pasipi.”

43 Jaje pa'ina, Jesús do'ire yo'ojë cajë paipi huahue sahuë, yequë tsëca de'ojë.

44 Yecohua'ipi tseani sañu'u cajëta'a tseañe pahuë.

Paï Ëjaohua'i Jesure Sehuocaiye Pase'e

45 Jesure tseseohua'ipi co'ihuë, Maija'quë huë'e ñacaicohua'i quë'rona, cui'ne fariseo paï cui'ne Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'i quë'rona. Co'irena, jaohua'ipi seï'ë:

“¿Me yo'ojë tseani daye pare'ni?”

46 Cajëna, païre tsesecohua'ipi sehuojë cahuë:

“¡Ai de'oyerepa yecohua'ije jaë cayeje cacohua'i ti peoyë!”

47 Ja maca fariseo paipi cahuë:

“¿Mësarujë ì cosoyere sehuore?”

48 Yëquë ëjaohua'ije ì caye asaye pahuë. Cui'ne fariseo ëjaohua'ije ìte asacaiye pahuë.

49 Jaje pa'iquëta'are cuañese'e caye asama'cohua'ipi co'acohua'ipi sehuocaiyë, ne huesëja'cohua'ipi.”

50 Nicodemo fariseo aquëpi ñami sani Jesure ñasiquëpi capi, jaohua'ire:

51 “Mai cuañese'eje pa'ye yo'oni, jaëte huani jeoñe peoji, ja yë'ta'a ì yo'ose'ere asama'pë pani.”

52 Jaje caquëna, ja maca sehuoreña:

“¿Më'ëje Galilea aquë aë? De'hua toyase'ere ye'yejë'ë, Jare më'ë ye'yenita'a Galileapi,

Maija'quëre quëacaiquë te'ije daiye pase'e, asaye pa'iji.”

⁵³ Ja maca paì ñape ìohua'i huë'ñase'ena sani sahuë.

8

Ēmë Yo'oco Ayere Quëaye

¹ Jesupi Olivos cutihuëna saji'i.

² Ñatasi mu'se nea huë'ña Maija'quë huë'ena col'ipi. Si'a paì ì quë'rona tsio daë'ë. Datena, ja'runi ñu'i ye'ya huëopi.

³ Ja maca cuañese'e ye'yacohua'ipi cui'ne fariseo paipi ëmëre yo'ocona, ti'asiconi dahuë. Dani ìti maca pa'icohua'i jopona nëconi.

⁴ Jesure cahuë:

“Ye'yaquë, iye nomiore yëquë dahuë, ëmëre yo'ocona, ti'asiconi.

⁵ Moisés cuañese'epi maire cuañeji ñeje yo'o nomiohua'ire quëna pëapi ja jo'a hueajë'ë, caquë. ¿Jaje pa'ito mël'ë me caquë'ni?”

⁶ Iye cato cahuë, neñañu'u cajë. Ca tayouna, sañope cayere cajë cahuë. Ja maca Jesús meñe në meni moñopi yejana toyapi.

⁷ Jaje yo'oquëna, jaohua'i cato ja yë'ta'a sejë nëcahuë. Ja maca yureta'a nuñerepa nëcaquë capi, jaohua'ire:

“Mësarü aquëpi ti tayo co'aye yo'oma'quëpi quëna pë ìni ìona jëo huëojaquë.”

⁸ Jaje cani cui'naëpi në me cõni yejana toyapi.

⁹ Jare asani, ai cuasajë te'o hua'ise'e etajë saë'ë. Aiohua'ipi eta huëoni si'a paì etahuë. Si'a paì sani saisi maca Jesuse'e pëapi, nomio ja're cõni.

10 J̄a maca Jesús nuiñe nēcani paḷije peojēna, ñani nomiose'e pa'iona, capi:

“¿Nomio jerore pa'iyē'ni, mē'ēre sañope casico-hua'i? ¿Te'ijē mē'ēre nejoñe paē?”

11 Caquēna, ḷopi cao:

“Paḷuē, sañope yo'oye, Ējaē.”

Cacona, j̄a maca Jesupi capi:

“Yē'ēje mē'ēre sañope caye pañē. Yurepi sani cui'naopi co'aye yo'o coñe pajē'ē.”

Jesu Api, Paire Miacaiye

12 Tijupē Jesús paire caquē capi:

“Yē'ē a'ē, iye yeja miacaiquē. Yē'ēre pe'tequē cato miañere pasipi, pa'iyē ḷisiyere. J̄aje pa'i nea hue'ñare cu'iyē pasipi.”

13 Caquēna, j̄a maca fariseo paḷipi cahuē:

“Mē'ēja'a co'ye de'oquē a'ē caquē quēayē, mē'ē. J̄aje quēaye cato co'aji.”

14 Cajēna, Jesupi capi:

“Yē'ē quēaye cato do'i quē'ye a'ē, yē'ēpi yē'ēja'a co'ye caquē quēatoje. Yē'ē cato asayē, yē'ē dai sito cui'ne yē'ē saija'to. J̄aje pa'iquēta'are mēsaru cato huesēyē, yē'ē dai sito cui'ne yē'ē saija'to.

15 Mēsaru cato iye yeja paḷi co'aji cayepi cacohua'i a'ē. Yē'ē cato te'ireje co'aji, cama'quē a'ē.

16 J̄aje pa'iquēta'are yē'ēpi co'aji cani yē'ēse'e caye pañē. Yē'ē ja'quē yē'ēre jējo daosiquēpi yē'ē ja're conī caquēna, cayē. Yē'ē caye cato nuñere pa'ē.

17 Mēsaru cuañese'e cato caji cayahua'i cui'ne te'ejē pa'ye cato asaye pa'iji, care payē cajē.

18 Jaje pa'iyē sēte yē'ēja'a co'ye quēacaiquē pa'iyē. Yē'ē ja'quē yē'ēre jējo daosiquējē yē'ēre quēacaiquē api.”

19 Caquēna, ja maca seteña:

“¿Jerore pa'iquē'ni, mē'ē ja'quē?”

Cajēna, Jesupi sehuopi:

“Mēsaru yē'ēre ña tī'añe pañē. Pajē cui'ne ja'quēreje ña tī'añe pañē. Yē'ēre ña tī'acohua'i pani, ja'quēreje ña tī'añe patira'pi.”

20 Iye cato Jesús capi, ja yē'ta'a Maija'quē huē'ere pa'i ye'ya maca. Maija'quēna curi isi mahuēa quē'ropi nēcaquē case'e a'ē. Jaje catojē ite tseañe pahuē, ja yē'ta'a ite tseña maca tī'añe pase'e sēte.

Yē'ē Sai Hue'ña Mēsaru Sani Tī'añe Peoji, Case'e

21 Cui'naēpi Jesús ca copi:

“Yē'ē saiye. Saquēna, mēsaru co'ēja'cohua'i a'ē. Jaje co'ejēta'a jare mēsaru tayo co'aye yo'oyena ju'ija'cohua'i a'ē. Jaje pa'ina, yē'ē sai hue'ña, mēsaru saiye paja'cohua'i a'ē.”

22 Ja maca judío paipi cahuē:

“¿Co'ye huani jusi'quē caquē. Jaje yo'ouna, i quē'ro tī'añe paja'cohua'i a'ni?”

23 Cajēna, ja maca Jesupi capi, jaohua'ire:

“Mēsaru cato iño huē'ehuē acohua'i a'ē. Yē'ē cato jeto emē aquē a'ē. Mēsaru cato iye yeja acohua'i a'ē. Yē'ē cato iye yeja aquē peoyē.

24 Jaje pa'ina, cahuē, mēsaru tayo co'aye yo'oyena ju'ija'cohua'i a'ē, yē'ēni ire papi cajē cuasama'cohua'i pani. Jaje mēsaru tayoyena ju'ija'cohua'i a'ē.”

25 Ja maca seteña:

“¿Iquei'ni, mē'ë?”

Cajëna, Jesupi sehuopi:

“Tsoe mësarute ja'a huëo maca cahuë.

²⁶ Jaiye mësaru tayoyere caye pa'iquëta'are pañë. Yë'ëre jëjo daosiquëpi nuñerepa caji, ti tayoye peoyerepa. Jaje pa'ina, yë'ë iye yeja paire caye cato i caquëna, asase'ere cayë.”

²⁷ Jaje caquëna, jaohua'ipi, Maija'quë ayere caji cajë asaye pahuë.

²⁸ Jaje pa'i do'ire capi:

“Mësarupi yë'ëre ëmëje'na huëo nëcosi maca Pai Mamaquëre ire papi cajë ñaja'cohua'i a'ë. Ja maca yureta'a coa isi yo'oye papi cajë ñaja'cohua'i a'ë. Jaje pa'ina, yë'ë cato ja'quë ye'yase'ere cayë, mësarute.

²⁹ Yë'ëre jëjo daosiquë cato yë'ë ja're coní pa'iji, yë'ë ja'quë yë'ëre te'ire jeoñe papi. Jaje pa'ina, yë'ë cato si'anë i yëyere yo'oyë.”

³⁰ Jaje Jesús iyere caëna, jai pai ite ire papi cajë cuasare pahuë.

Maija'quë Mamajërepa Cui'ne Tayo Yo'oyepi Jo'yaohua'ire Paye

³¹ Ja maca Jesús capi, judío paipi ite ire papi cajë cuasasicohua'ire:

“Mësarupi yë'ë nuñerepa case'ere tayo saima'pë pa'ini, ja macata'a nuñerepa yë'ëre ye'yecohua'i pa'iyë.

³² Jaje pa'ijë nuñerepa pa'iyere ñaja'cohua'i a'ë. Ñajëna, nuñerepa pa'iyepi mësarute jo'yaohua'i peocohua'ire neñe pa'iji, joye huasoyeje pa'ye.”

³³ Jaje caquëna, jaohua'ipi sehuohuë:

“Yëquë cato Abraham tsëcapë acohua'i a'ë, cui'ne ti yecohua'i jo'ya pa'ima'cohua'i a'ë. ¿Me yo'oquë më'ë, jo'ya tseasicohua'i peojë de'oye pa'ija'cohua'i a'ë, caquë'ni?”

³⁴ Cajëna, Jesupi capi:

“Si'aohua'i tayo co'aye yo'ocohua'i cato tayo co'aye yo'oyepi jo'yaohua'ire paquëna, pa'iyë.

³⁵ Si'anë iti tsëcapë ja're pa'iquë api. Mamaquë cato jaje pa'iquëta'are jo'yaë cato coa con pa'iquë api, iti tsëcapë aquë peoquëpi, ti pa'iyë peopi.

³⁶ Jaje pa'ina, mësarü i Mamaquëre papi jo'yaohua'i pa'iyere nejocaquëna, ja maca yureta'a nuñerepa jo'yaohua'i peoye pa'ija'cohua'i a'ë.

³⁷ Tsoe asayë, mësarü Abraham tsëcapë acohua'i pa'iyë. Jaje pa'iohua'ita'a yë'ëre huani jëoñe yëyë, yë'ë cayere asaye coe do'ire.

³⁸ Yë'ë ja'quë ñnose'ere cayë, mësarute. Caquëna, mësarupi mësarü ja'quë case'ere yo'oyë.”

³⁹ Caquëna, iohua'ipi cahuë, ite:

“Abraham cato yëquë ja'quë api.”

Cajëna, Jesupi capi:

“Mësarupi nuñerepa Abraham mamajë pani i yo'ose'eje cui'ne yo'ora'huë.

⁴⁰ Tsoe mësarute nuñerepa Diusu ye'yase'ere cahuë. Jaje pa'iquëta'are yë'ëre huani jëoñe yëyë, mësarü. ¡Abraham jaje yo'oye ti papi!

⁴¹ Mësarü cato mësarü ja'quë yo'oyepi yo'oyë.”

Caquëna, ja maca iohua'ipi cahuë:

“Yëquë cato coa huero mamajë peoyë. Te'ire ja'quëre payë. Jaë cato Diusupi.”

⁴² Cajëna, ja maca Jesupi capi:

“Nuñerepa mēsaru Ja'quēpi Diusu pa'ito mēsaru yē'ere otira'huē. Yē'ē cato Diusu quē'ropi daisiquē a'ē. Daisiquēpi iñore pa'iyē. Yē'ese'e daisiquē peoyē. Diusupi jējo daosiquē a'ē.

⁴³ ¿Me yo'ojē mēsaru, yē'ē cayē asa tī'añe pañe'ni? Mēsarupi asaye coe do'ire pañē.

⁴⁴ Mēsaru ja'quē cato huati api. Mēsaru i tsecohua'i a'ē. Jaje pa'ina, i yēyere yo'oye yēyē. Huati cato huani jēoquē api. Jare jaje pa'i api, tsoeje, ti nuñerepa yo'oma'quē api, cui'ne ti nuñerepa cama'quē api. Coa cosoyere cani, jaje i ayere caji, coa cosou sēte, coa cosoye pēca ja'quē sēte.

⁴⁵ Jaje pa'ina, yē'ē nuñere pare caquēni, mēsaru asacaiye coeyē.

⁴⁶ ¿Nepi mēsaru acohua'i, yē'ere mē'ē tayoyē cajē iñoja'cohua'i a'ni? Nuñerepa yē'ē caquēre, ¿me yo'ojē mēsaru care paji cajē asacaiye pañe'ni?

⁴⁷ Diusu te'te aquēpi, Maija'quē coca asaye pa'iji. Jaje pa'iquēta'are mēsaru cato Diusu acohua'i peoyē. Jaje pa'ina, asaye coeyē, yē'ē cayē.”

Cristo Cato Abraham Jerepa Tsoe Aquē Api

⁴⁸ Ja maca judío paipi cahuē:

“Nuñere pajē mē'ere jaje caquē'ni, Samaritanopi cui'ne co'a joyore hue'equē api cayē, yēquē.”

⁴⁹ Cajēna, Jesupi sehuopi:

“Co'a joyore ti peoquē a'ē. Yē'ē cato ja'quēni de'oquēre papi cacaiyē. Ja do'ire mēsaru cato yē'ere co'acquē api, cayē.

⁵⁰ Yē'ere de'oye cacaijē'ē caquē oima'ē pa'iyē. Yē'ere de'oye cacaiquē pa'iji. Jaē api, iti yo'ose'e pa'ieje caquērepa.

51 Nuñerepa cayë, yë'ë caye asani yë'ë cayeje yo'oquë cato ti ju'iñe paja'quë api."

52 Ja maca judío paipi sehuohuë:

"Yureta'a asare pahuë, më'ë nuñerepa co'a joyore hue'equërepa pa'iye. Abraham cui'ne Maija'quëre quëacaicohua'i tsoe acohua'ije juni huesëa'huë'ë. Jaje pa'iquëta'are më'ëpi cayë 'yë'ë caye asani, yë'ë cayeje yo'oquë cato ti ju'iñe paja'quë api.'

53 Yëquë ja'quë cato Abraham. ¿Më'ëpi seña maca pa'i a'ë cuasaquë, më'ë? Abraham cui'ne Maija'quëre quëacaicohua'i juju sa'ahuë'ë. ¿Iquei a'ë cuasaquë më'ë caquë'ni, jaje?"

54 Cajëna, Jesupi sehuopi:

"Yë'ëja'a co'ye de'oye yo'oyë caquë pa'ito yë'ë de'oye yo'oyë caye ti cocaiye paji. Jaje pa'iquëta'are mësarü yëquë ja'quë api caquëpi yë'ëre de'oye yo'oji cacaiji yë'ë ja'quëpi.

55 Jaje pa'iquëta'are mësarü ña ti'ama'pë pa'iye. Yë'ëta'a ite ñaquë a'ë. Jaje ñaquëta'a yë'ëpi ñama'quë a'ë caquë pani coa cosourepa pa'iye pa'iji mësarüje pa'i. Jaje pa'iquëta'are yë'ë cato nuñerepa ñaquë a'ë. Jaje pa'ina, i caye sehuocai yo'oyë.

56 Abraham mësarü aipi sihua'aji'i, yë'ë mu'sëñare ñaja'quë a'ë caquë. Ñani sihua huajëa'ji'i."

57 Ja maca judío paí Jesure cahuë:

"Ti cincuenta ometëcajë peoquëpi ¿Abrahamre ña'ahuë'ë cayë, më'ë?"

58 Cajëna, Jesupi capi:

"Nuñerepa mësarute cayë. Yë'ë cato Abraham pa'ima'në ai jerepa tsoe aquë a'ë."

59 Caëna, ja maca quëna pëapi imani jeañu'u Jesuna cajë yo'ohuë. Yo'ojëna, catipi. Catini Maija'quë huë'epi ìohua'i jopoja'a sa etani saji'i.

9

Tsi'nëna Ñama'quëni Jesús Jujuse'e

¹ Pai pa'i huë'ñaja'a sai Jesús ñapi, tsi'nëna ñaco ca porei ai de'osiquëre.

² Jaje pa'ina, ñani ì ye'yacohua'ipi sei'ë, Jesure:

“¿Me yo'oquë ñaco ca porei ai de'ou'ni, jaë? Pëca ja'quëohua'i tayo do'ire co'aye ai de'ou, pañita'a ¿ì do'i a'ni?”

³ Cajëna, Jesupi capi:

“Ì tayo do'ije peoji. Cui'ne pëca ja'quëohua'ije tayo do'ije peoji. Iquë cato ìte juju maca Maija'quë yo'oye pa'ire ìñoja'quëpi ai deosiquë api.

⁴ Ja yë'ta'a mu'se pa'inë yë'ëre jëjo daosiquë co'amaña yo'oye pa'iji. Ñami de'o huëoji. Ñami cato co'amaña neñe peoji.

⁵ Yë'ë ja yë'ta'a iye yejare pa'ini yë'ë a'ë, mia-caiquë iye yeja pa'icohua'ire.”

⁶ Iye se ca tējini Jesús yejana copi neni ya'ore a'ji sēpē neni ñama'quë ñaco çana ya'opi nepi.

⁷ Ja maca capi:

“Siloé oco dea pëna sani tsoa tojē'ë. Siloé cani cayë, jëjo daosiquë.”

Jaje caëna, ñama'quëpi sani tsoa tōni tsoe ñaquëpi daji'i, ì quë'ro.

⁸ Ja maca ja'në ñama'quë pa'ina, ñasicohua'ipi cui'ne ì quëno maca pa'icohua'ipi cahuë:

“¿Iquë mai ñajëna, curi sei ñu'isiquë pa'ima'quë aë?”

9 Cajëna, yecohua'ipi cahuë:

“Jaje pa'ijë'ë. I api.”

Yecohua'ipi cahuë:

“Jare ije pa'ita'a yequë api.”

Jaje cajëna, ipi capi:

“Yë'ë i a'ë.”

10 Ca maca ite seteña:

“¿Me më'ë yure neni ñaquë pa'iquë'ni?”

11 Cajëna, ipi sehuopi:

“Jaë Jesús hue'equëpi yë'ëre ya'opi a'jiñe neni ñaco cãna je'napi. Jaje yo'oni capi: ‘Siloé oco dea pëna sani tsoajë'ë.’ Caëna, sani tsoa tō maca tsoe ñaquë paë'ë.”

12 Jaje caquëna, ite seil'ë:

“¿Jerore pa'iquë'ni?”

Cajëna, ipi capi:

“Huesëyë.”

Fariseo Paipi Ñaco Porei Pa'isiquëni Seni Asase'e

13 Ja maca fariseo pai quë'rona ñaco cã porei pa'isiquëre sahuë.

14 Jesús ya'opi neni ñaco cã poreire jujusi mu'se cato huajë mu'se paji'i.

15 Jaje pa'isi do'ire, fariseo paipi asani ñama'quë pa'isiquëre seni cohüë. Me më'ë yure neni ñaquë'ni cajë. Cajëna, ipi capi:

“Ya'opi a'jiñe neni yë'ëre ñaco cãna je'naëna, sani tsoa tōni yure ñaquë pa'iyë.”

16 Ja maca fariseo acohua'i cahuë:

“Iye yo'osiquë cato Diosu te'te peoquëpi jaje yo'opi, huajë mu'se a'ë caye peoye.”

Jaje, cajëna, yecohua'ipi cahuë:

“¿Me co'aquë pani ñeje, paí yo'o tì'a ma'ñere de'oye yo'oquë'ni, ì?”

Jaje yo'ojë cajë yequë tsëcapëa huayeque paji'i, sa'ñe ca do'ire.

¹⁷ Tijupë seni cohuë, ja'rë ñama'quë pa'isiquëre ñeje cajë:

“¿Më'ë iqueipi caquë'ni, më'ëre ña'ñe necaisiquëre?”

Cajëna, ìpi sehuopi:

“Yë'ë cato cayë, Maija'quëre quëacaiquë api.”

¹⁸ Jaje caquëta'are judío paipi nuñerepa ñama'quë pa'isiquëpi ñaji cajë asaye pahüë. Coa caji cajë, ì pëca ja'quëohua'ireje soihuë, ja do'ire.

¹⁹ Soini sei'ë:

“¿Mësarü mamaquë aë, iquë ñaco cã porei ai de'osiquë? ¿Yure jaje pa'ita'a me yo'oquë ñaquë'ni?”

²⁰ Cajëna, ì pëca ja'quëohua'ipi sehuohüë:

“Yëquë mamaquë api. Cui'ne ìte cõa macana ñama'quë. Ai de'osiquë api asayë, yëquëpi ja cato.

²¹ Jaje pa'iquëta'are yure cato huesëyë, me yo'oquë ñaquë pönë'ni cajë ìte ña'ñe necaisiquëreje huesëyë. Ini seni asajë'ë. Tsoe ai api, ìpi quëajaquë ja do'ire ñaquë pa'iyë, caquë.”

²² Ñama'quë pëca ja'quëohua'ì cato coa judío paini ca'rajë jaje cahuë. Si'ahua'ire Jesure Cristo api cacohua'ire paí tsi'si hue'ñapi eto saoye pa'iji cajë cui'ñase'ere asajë.

²³ Ja do'ire ì pëca ja'quëohua'ipi cahuë: “Ini seni asajë'ë. Tsoe ai api.”

²⁴ Ja maca judío paí ñama'quë pa'isiquëre soi coreña. Daquëna, cahuë:

“Nuñerepa quëajë'ë, Diosu ña hue'ñare pana. Yëquë asayë, më'ëre jujusiquëre tayo yo'oquë api cajë.”

²⁵ Cajëna, ìpi sehuopi:

“Yë'ë cato huesëyë, tayo yo'oquë api caye cui'ne paquëre papi cayeje. Yë'ë ta'ñe asaye cato iyese'e pa'iji, ja'rë ñama'quë pa'isiquëpi yure ñaquë pa'iyë.”

²⁶ Tijupë seteña:

“¿Me më'ëre nei'ni? ¿Më'ëre me yo'oni ñaquëre nei'ni?”

²⁷ Cajëna, sehuopi:

“Tsoe quëahuë, mësarute. Quëatoje asa yëma'pë pa'iyë. Yë'ë caye: ¿Iquere cajë cui'nare ca cojë'ë cajë se'ne'ni? ¿Ini tuñu'u cajë yëjë se'ne?”

²⁸ Caquëna, ja maca ìte ai tea juni tējini capi:

“Më'ëpi ìni tuina nëiji, yëquë cato Moisésre tuico-hua'i a'ë cahuë.

²⁹ Yëquë asayë, Moisésre Diosupi case'e. Jaëre cato huesëyë, ì pa'i hue'ñaje.”

³⁰ Cajëna, ìpi capi:

“ìMerepa yo'ojë mësaruru huesëye'ni, ai ye'yësicohua'ita'a, ì dai sito, yë'ëre ñaco ca jujucaisiquëre!

³¹ Maipi asayë, tayo yo'ocohua'ire Diosu asacaiye paji. Ìte sihuacohua'ire cui'ne ì yëye yo'ocohua'ise'ere asacaiquë api, Diosu.

³² Tsoeje ti asama'cohua'i a'ë, tsihua'ë pa'inë ñama'quë ai de'osiquëni ñaquëre necaise'e.

³³ Iquëpi Diosu quë'ropi daima'quë pani ti jaje yo'oyeje para'pi.”

³⁴ Caquëna, ja maca ìohua'ipi cahuë:

“¿Tayo yo'oye t̄im̄esiquēpi ai de'osiquē api, mē'ē yēquēre ye'yasi'i caquē?”

Jaje cani ite p̄ai tsi'si hue'ñapi eto saohuē.

Joyo Ñañere Ñama'cohua'i Pa'iye

³⁵ Jesús tsoe asapi, ñama'quē pa'isiquēpi ñaquē pa'ina, judío paipi eto saose'e. Jesupi ite t̄i'ani capi:

“¿Diusu mamaquēre mē'ē ire papi cuasaquē pa'iquē?”

³⁶ Caquēna, ipi capi:

“Ējaē, quēajē'ē, yē'ēre. Jequē a'ni, yē'ēje ite jaē api caquē cuasaquē pa'ija'quēre.”

³⁷ Caquēna, Jesupi sehuopi:

“Tsoe mē'ē ñahuē. Yē'ē i a'ē. I ja're mē'ē coca cayē.”

³⁸ Ja maca Jesús yē'quē macana do're ja'runi capi:

“Ire papi caquē cuasayē, Ējaē, mē'ēre.”

³⁹ Ja jeteyo'je capi, Jesús:

“Yē'ē cato iye yejana daē'ē, nuñerepa yo'oyepi pa'ijaquē caquē. Ñama'cohua'i pa'isicohua'ipi ñajajē caquē, cui'ne ñacohua'i pa'isicohua'ipi joyopi ñama'cohua'i pa'ijajē caquē.”

⁴⁰ Ja maca fariseo paipi i ja're coni pa'isicohua'ipi iyere asani se'ē:

“¿Yēquēje mē'ē ñato ñaco c̄a peocohua'i a'ni?”

⁴¹ Cajēna, Jesupi sehuopi:

“Mēsarupi ñama'cohua'i pani mēsaru tayo yo'o do'ire jai do'i peocohua'i patira'huē. Jaje pa'iquēta'are mēsarupi ñacohua'i a'ē caye sēte do'i quē'iohua'i pa'iyē.

10

Yëi Ñama Tu'rihuë Ayere Ye'yaye

¹ Nuñerepa mësarute cayë, yëi ñama eta sa'roja'a tu'rihuëna cacama'quë pani, ñaëpi cui'ne co'aquëpi eta sa'ro peo hue'ñaja'a cacaquë cato.

² Jaje pa'iquëta'are yëi ñama eta sa'roja'a cacaquë cato yëi ñamare ñacaiquë api.

³ Eta sa'ro hui'yocaiquëje de'oye hui'yocaiji, cacaquë caquë. Cui'ne yëi ñamaje asayë, i yë'o. Iohua'i mamire caquë soiji, yëi ñamare. Cui'ne tu'rihuë nëicohua'ini hue'sena etoji.

⁴ Etoni sai saji, ipi du'ru sai. Yëi ñamaje asayë, i yë'o. Jaje asajë tuiyë, ite.

⁵ Jaje tuicohua'ita'a yequëpi soiquë pa'ito asani coa catiyë, ñama'quëre sëte yequë yë'o caquëna, asajë.”

⁶ Ñeje yo'oyë, pai caquë iñoquëta'are paipi asa tijañe pahue, Jesús caye.

Jesús De'o Ñacaiquë

⁷ Ja maca Jesús tijupë ca copi:

“Nuñerepa mësarute cayë. Yë'ë a'ë, eta sa'ro yëi ñama caca sa'ro.

⁸ Ja yë'ta'a yë'ë daima'në daisicohua'i cato ñaohua'i a'ë cui'ne co'acohua'i a'ë. Jaje pa'iquëta'are yëi ñamapi asaye pahue, iohua'i cayere.

⁹ Yë'ë a'ë, eta sa'ro. Yë'ëja'a cacasiquë cato huaso cuañosiquë pa'ija'quë api. Jaje pa'i etasiquëpi cui'ne cacasiquëpi i yëyeje yo'oquë pa'ija'quë api, cui'ne de'o aore tija'quë api.

¹⁰ Ñaë cato coa yahue imañe caquë cacaquë api, huani jëosi'i caquë, cui'ne nejosi'i caquë. Yë'ë cato

yëi ñamapi pa'iyere pajajë caquë daisiquë a'ë, ti pa'iyere jaiye pajajë caquë.

¹¹ Yë'ë cato de'oye yëi ñamare ñacaiquë a'ë. De'oye ñacaiquëpi yëi ñamapi pa'ijajë ise'e caquë i pa'iyere isiquë api.

¹² Coa sai do'ire necaiquë cato lobopi daina, ñani yëi ñamare ñacaiye jeoni catiquë api, yëi ñamare ñacaima'quë sëte, cui'ne yëi ñamaje tïohua'ire sëte jaje yo'oji. Yo'ouna, ja maca lobopi dani tseani yo'oquë tiya huesoquë api cui'na hue'ña.

¹³ Catiquë cato sai do'ire yo'oquë api. Jaje pa'ina, oi ëayeje ti peoji, ite yëi ñamare.

¹⁴⁻¹⁵ Yë'ë a'ë, de'oyerepa yëi ñamare ñacaiquë yë'ëre ja'quë ñaquë pa'iyeye, yë'ëje ite ja'quëre ñaquë pa'iyë. Jaje cui'ne yë'ë yëi ñamareje ñaquë payë. Ñaquëna, iohua'ije yë'ëre ñañë. Yë'ëpi yë'ë pa'iyere yëi ñama do'ire isiyë.

¹⁶ Payë, cui'ne yequë yëi ñamareje. Yequë tu'rihuë acohua'ire jaohua'ireje iñona daye pa'iji, yë'ëre. Jaohua'ije yë'ë caye sehuocaija'cohua'i a'ë. Ja maca cui'ne te'e tsëcapë pa'ija'cohua'i a'ë, cui'ne te'i yëi ñamare ñacaiquë pa'ija'quë api.

¹⁷ Ja'quë yë'ëre yëji, yë'ë pa'iyere isisiquëpi cui'naëpi yë'ë pa'iyeye pa coja'quëpi yo'oquëna.

¹⁸ Yë'ë pa'iyeye jioquë peoji. Yë'ë yëyepi isiyë, yë'ë pa'iyeye. Yë'ë jaje neñe pa'iji cui'ne cui'nare pa coñeje de'oji. Iye a'ë, yë'ë Ja'quë yë'ëre cuañese'e.”

¹⁹ Iyere judío pai asani cui'naohua'ipi hua cohüë, ti tsëcapëa.

²⁰ Jai pai iohua'i acohua'ipi cahuë:

“¿Me neñu'ju i caye asani sehuocaiye'ni, care

paji cajë co'a joyore hue'equëpi cui'ne coa cuepequë caquëre?"

²¹ Cajëna, yecohua'ipi cahuë:

“Co'a joyore hue'equëpi jaje ca tì'añe peoji. ¿Co'a joyopi ñama'quëre ñaquëre necaiye pa'iquë? Cui'ne ti peoji.”

Judío Paipi Co'aquë Api Caye Jesure

²² Ja mu'seña cato oco tēcahuë paji'i. Pa'ina, Jerusalén cato Maija'quë huë'e ne ja'ñere cuasajë sihuajë jai paì tsi'sini yo'o maca tì'api.

²³ Jesús cato Maija'quë huë'e sa'nahuëre cunirojaji'i, Salomón hue'yosi hue'ña.

²⁴ Ja maca judío paipi Jesure tsi'sini cahuë:

“¿Yëquëre më'ë je yëhua nuñerepa quëaja'quëpi huesë ëaye caquë pa'iquë'ni? Më'ëpi nuñerepa Cristo pani quëare pajë'ë, te'e nuñerepa.”

²⁵ Cajëna, Jesupi capi:

“Tsoe mësarute cahuë. Caquëta'are mësarupi care paji cajë asaye pa'huë. Yë'ë ja'quë cuañesi tutupi yo'oyë. Ja yo'oyepi tiñarepa iñoji, mësarute.

²⁶ Jaje pa'iquëta'are mësarupi nuñere pa'ë cajë asaye pañë, yë'ë yëi ñama acohua'i pa'ima' do'ire. Tsoe cahuë, ja'rë.

²⁷ Yë'ë yëi ñamapi asayë, yë'ë yë'ona. Asajëna, yë'ëpi iohua'ire ñañë. Ñaquëna, iohua'ije yë'ëre pe'teyë.

²⁸ Yë'ëpi ti ju'ima'pë pa'iye isiquë a'ë. Isina, ti ne huesëma'pë pa'ija'cohua'i a'ë, cui'ne yë'ë jëñare pa'icohua'ire yecohua'i mañaje jioye ti peoji.

²⁹ Yë'ë ja'quëpi yë'ëna isipi, iohua'ire. Isisiquë cato si'aye jerepa pa'i api. Ite cato yecohua'ije ti jio tì'añe peoji, i jëtëre pacohua'ire.

30 Yè'è cui'ne ja'quë conì te'ijë pa'iohua'i pa'iyë.”

31 Jā maca judío paì cui'naohua'ipi quëna pëapi imani jeañu'u cajë yo'ohuë.

32 Yo'ojëna, Jesupi capi:

“Mësarū asajëna, jaiye de'oyere neca'ë, yè'ë ja'quë tuture papi. ¿Iye nesi do'i aye mësarupi asato jeco a'ni, yè'ë co'aye yo'osico, jāje quëna pëapi jeañu'u ca jā'ñe?”

33 Caquëna, judío paipi sehuohuë:

“Mè'ë de'oye yo'osi do'ire mè'ëre quëna pëapi jëone paja'cohua'i a'ë. Mè'ëpi yè'ë a'ë, Diusu casi do'ire quëna pëapi jëaja'cohua'i a'ë, mè'ëre. Mè'ë cato coa pa'ita'a, yè'ë Diusure pa'ë caquë yo'oyë.”

34 Jā maca Jesupi capi:

“Mësarū cuañëñëpi toyase'e caji Diusu mësarute case'ere ñeje: ‘Mësarū a'ë, diusuohua'i.’

35 Toyase'e caye cato nuñerepa caye a'ë. Jāje pa'ina, care paji cajë asayë, mai. Diusupi hue'yopi, i coca asasicohua'ire diusu a'ë, mësarū.

36 ¿Diusupi yè'ëre huani iye yejana jëjo daosiquëpi Diusu mamaquë a'ë caye me neni co'aquë'ni?

37 Ja'quë yo'oyere yè'ëpi yo'oma'ëna, ire papi caye pajë'ë.

38 Jāje pa'iquëta'are yè'ëpi yo'oquëna, ire papi yo'oji cajë asama'cohua'ita'a yè'ë yo'o iñoñere ñajë Maija'quë yo'oye a'ë cajë asajë'ë. Jā maca yureta'a asa tì'añe pa'iji, Maija'quëpi yè'ë jā're pa'iji, cui'ne yè'ëpi i jā're pa'iji.”

39 Tjupë tseani preso saye yëhuë. Jāje pa'iquëta'are Jesupi de'hue jëapi.

40 Jā maca Jesús Jordán tsiaya ëšë mëi tē'tena col'ipi. Col'ini jārona pëapi, Juan oco doquë pa'i sitona.

41 Jarote pa'ina, jai pa_i i quë'rona sani ñajë cahuë:

“Nuñerepa Juan, pa_i yo'o t_i'a mañere yo'oma'quëta'a care paquë case'e paji'i, iquë yo'o ja'ñe ayere.”

42 Jarona jai pa_i ire papi cajë cuasahuë, ite.

11

Lázaro Juni Huesëse'e

1 Te'i ëmë ju'iquë Lázaro hue'equë paji'i. Jaë cato Betania aquë paji'i. María cui'ne io yo'jeo Marta pa'i daripë aquë paji'i.

2 María cato ju'iquë Lázaro yo'jeo paco'ë. Jaø cato Èjaërepa nëcañoana huëo së da'capi jañuni io nañapi tēnoçαιο yo'osico paco'ë.

3 Jaje pa'ina, jaohua'ipi Èjaë më'ë cajeipi ju'iji caquë sani quëacaijë'ë cajë Jesús quë'ro jëjo saohuë, te'ire.

4 Jëjo saorena, Jesús jare asani capi:

“Iye ju'i dahuë cato ti juni huesëyena saye pa ja'ñe a'ë. Diusu i de'oquë pa'iyere iño ja'ñe a'ë. Cui'ne Maija'quë mamaquë de'oquë pa'iyere iño ja'ñe a'ë.”

5 Jesús cato Marta cui'ne io maja'yo Mariare cui'ne Lázarore ai oiquëta'a.

6 Caya mu'seña se pëa copi, i pa'i hue'ñana, Lázaro ju'iji cajë quëasicohua'ita'are.

7 Ja jeteyo'je capi, Jesús i ye'yacohua'ire:

“Sani coñu'u, Judeana.”

8 Caquëna, i ye'yacohua'ipi ite cahuë, ja maca:

“¿Ye'yaquë, më'ëre judío pa_i quëna pëapi jeañu'u ca sitona col'ija'quë aë?”

9 Cajëna, Jesupi capi:

“¿Te'e mu'se doce hora pa'icoa, miañe? Jaje pa'ina, paipi mu'se cu'ini ti ju'aye peoji, iye yeja miacaiyeja'a cu'ini.”

10 Jaje pa'iquëta'are paipi ñami cu'ini ju'aye pa'iji, miañe peo do'ire.

11 Ja jeteyo'je Jesupi capi:

“Mai cajei Lázaro caji'i. Caisiquëta'are sani ne sëtoja'quë a'ë.”

12 Caquëna, ja maca i ye'yacohua'ipi cahuë, ite:

“¿Ëjaë, jaje caji'i cani co'yaja'quë api caye a'ni?”

13 Jesús cato jaje cani juji'i caquë capi. Jaje caquëna, i ye'yacohua'ipi cuasani coa huëore çaina caji cuasahuë.

14 Ja maca Jesupi yureta'a tiñarepa capi:

“Lázaro tsoe juji'i.

15 Sihuayë, de'oye jarote pa'ima'ëna juji'i. Jajepi ai de'oji. Mësarü ñani mësarü ire papi cajë yë'ëre cuasaja'cohua'ire. Sani ñañu'u.”

16 Ja maca Tomás Gemelo hue'equëpi i ja're ye'yecohua'ire capi:

“Jënajë'ë, maije i ja're çoni sañu'u, te'e i ju'ina ju'ija'cohua'i.”

Ju'isicohua'ipi Huëiye Cui'ne Pa'iye A'ë, Jesús

17 Tsoe Lázarote cuatro mu'seña tase'e pa'ina, Jesús ti'api.

18 Betania cato Jerusalén ja'yere paji'i, coa caya kilómetropi cui'ne yequë jopo kilómetro çosi macare.

19 Jai pai judío pai acohua'ipi Marta cui'ne Mariare do'i ñajë cui'ne iohua'i maja'yëpi juquëna,

oicohua'ini yëhuo huasoñu'u cajë daisicohua'ipi paë'ë.

²⁰ Ja maca Martapi Jesús daiji asani etani ite pëpasi'i caco sacco'ë. María cato huë'e sa'nahuëre paco'ë.

²¹ Ja maca Martapi Jesure cao:

“Ëjaë, më'ë ñnore pa'iquë pa'ito yë'ë a'yë ju'iñe para'pi.

²² Jaje pa'iquëta'are yë'ë cato asayë, Maija'quëpi më'ë señere isija'quë api.”

²³ Cacona, Jesupi capi:

“Më'ë a'yë cui'naëpi pani coja'quë api.”

²⁴ Caquëna, Martapi cao:

“Jaje pa'ijë'ë. Cui'naëpi pani coja'quë api, juni huesësicohua'i huëi maca tëji mu'serepa.”

²⁵ Cacona, Jesupi capi:

“Yë'ë a'ë, juni huesësicohua'i huëiye cui'ne pa'iye. Yë'ëre ñre papi caquë cuasaquë cato ju'isiquëje jare pa'ija'quë api.

²⁶ Cui'ne ja yë'ta'a huajëquë pa'i yë'ëre ñre papi caquë cuasaquë cato ti ju'iñe paja'quë api. ¿Iye yë'ë caye jaje pa'ire paji caco cuasaco, më'ë?”

²⁷ Caquëna, ñopi cao:

“Jaje pa'ijë'ë, cuasayë, yë'ë. Cui'ne Ëjaë, më'ë cato Cristore papi asayë, yë'ë. Diusu mamaquëpi iye yejana daija'quë ca nëosiquëpi daisiquë a'ë, më'ë.”

Lázarore Tã Sitona Jesús Oise'e

²⁸ Jaje se ca tëjini Marta ño maja'yo María quë'rona sani cao, yahue:

“Ye'yaquë ñnore pa'i më'ëre daijaco caquë soiji.”

29 Cacona, iti se asayeja'a Jesús què'rona esa saco'è, ite ñasi'i caco.

30 Ja yè'ta'ta Jesús paì daripërepa cacaye papi. Ja maca cato, Marta ite tì'asi macare paji'i.

31 Maríapi co'arepa huëni saiona, ñani judío paipi María huè'ere pa'ijë oima'o cajë yëhuocohua'ipi tasi daripëna sani osi'i caco saico cuasajë tuè'ë.

32 Ja maca María Jesús què'rona sani do're ja'runi cao:

“Èjaë, ĩñore mè'ë pa'iquë pa'ito a'yë juni huesëye para'pi.”

33 María ja're conì judío paì daisicohua'ipi oijëna, Jesupi jaohua'ire oi ëayerepa ñapi. Ñani i joyopi ca ëayerepa nëina,

34 Jaohua'ire seji'i:

“¿Jerona ite tare'ni?”

Caquë seina, iohua'ipi cahuë:

“Èjaë, dani ñajë'ë. ĩñona tahuë.”

35 Ja maca Jesús oji'i.

36 Oina, ñani judío paipi cahuë, ja maca:

“I ai oiquërepa paji'i. Ñajë'ë, i oiyere.”

37 Yecohua'ipi cahuë:

“Ñama'quëre ñaquëre nesiquë api, iquë. ¿Jaje pa'ita'a cui'ne me yo'oquë Lázarore jujucaiye paë'ni?”

Lázaro Huëise'e

38 Cui'naëni co'arepa esa necati'ñerepa nëina, tasi daripë què'rona tsio daji'i. Coje nesico paji'i. Pa'ioni jai quëna pëpi siosico paji'i.

39 Pa'iona, Jesupi capi:

“Quëna përe hui'yo jeojë'ë.”

Caquëna, Marta ju'isiquë yo'jeopi cao:

“Ējaë, tsoe co'a sēji cuasayë. Tsoe cuatro mu'seña pa'iji.”

⁴⁰ Cacona, Jesupi capi:

“Më'ëje pa'ioni cahuë care paji cuasani më'ë ñaja'coa'ë, Maija'quë de'oyerepa yo'oquëna case'e.”

⁴¹ Caëna, ja maca quëna pë hui'yo jeorena, Jesús ma'tëmo mëne ñaquë capi:

“De'oji, Ja'quë. Yë'ë caye më'ëpi asaca'ë.”

⁴² Yë'ë cato asayë, më'ë si'anë yë'ë caye asaquë pa'iye. Jaje pa'iquëta'are iye maca pa'icohua'i asa ja'ñere caquë cayë, më'ëpi yë'ëre jëjo daosiquë api cajë asare pajajë caquë.”

⁴³ Jaje se ca tëjini, ai tutu cuipi:

“¡Lázaro etajë'è!”

⁴⁴ Caquëna, ju'isiquë pa'isiquëpi jëña, nëcañoa huesiquëpi, cui'ne tsiajë cañapi huesiquëpi etapi. Etaquëna, ja maca Jesupi capi:

“Joyecaijë'ë, saijaquë.”

Jesure Tseañu'u Cajë Yo'ose'e

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁵ Jaje iyere yo'ouna, Jesure jai pai judío pai ire papi cajë cuasahuë, María ja're coní daisicohua'ipi, iti Jesús yo'oquëna, ñasicohua'ipi.

⁴⁶ Jaohua'i acohua'ipi fariseo pai quë'rona sani ñajë quëahuë, Jesús yo'ose'ere.

⁴⁷ Ja maca fariseo paipi cui'ne Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'ipi ca tëji ëjaohua'i quë'rona tsi'sini cahuë:

“¿Me neja'cohua'i a'ni, jaëte? I cato jaiye pai yo'o tija ma'ñe yo'o iñoji, paire.

⁴⁸ Jaje pa'ina, maipi coa ñacohua'i pa'ito si'a paipi ise'ena asa huesëja'cohua'i pa'ini. Jaje yo'ojëna,

yureta'a romano paipi dani Maija'quëre se huë'e cui'ne mai yeja ne huesoja'cohua'i pa'ini.”

49 Cajëna, Caifás hue'equëpi Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaëpi ja ometëcahuë pa'iquëpi capi, jaohua'ire:

“Mësaru huesëjë cayë.

50 Cui'ne ti asama'pë, te'i jucacati'ñe pa'i api, si'a pa'i do'ire ai jerepa si'a pa'i ju'i'ñe peoye, iye daripë pa'icohua'ire.”

51 Caifás cato ise'e ta'ñe jaje caye paipi. Coa Maija'quë joyopi isiquëna, capi, ja ometëcahuë Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaë sëte, Jesupi judío pa'i do'ire jucacaiye pa'iji, pa'i ja'ñere ca nëoquë.

52 Coa judío paise'ere caquë jucacaiye pani cui'ne si'a hue'ña coa tiya huesësicohua'ire Diusu mamajëre.

53 Jare ja mu'sepi yureta'a judío pa'i ëjaohua'i Jesure huani jeoñe ca nëohuë.

54 Jaje pa'ina, Jesús yureta'a si'a judío pa'i ñajëna, cui'ye paipi. Paquë Judeapi etani Efraín daripëna saji'i, cuene yeja ja'ye maca pa'i daripëna. Jaronasani i ye'yacohua'i ja're pëapi.

55 A'ri maña carapi, Egítopi Israel pa'i etajë pa'ise'ere cuasajë tsi'sini yo'o mu'seña. Jaje pa'ina, jai pa'i pa'i daripëa pa'icohua'i saë'ë, Jerusalëna si'sire tsoa toñere cajë.

56 Jesure co'ejë cuë'ë. Jaje pa'ina, Maija'quë huë'ere pa'ijë se'ë, yecohua'ire:

“¿Mësaru me cuasaye'ni? Daija'quë api fiestana, panita'a paja'quë api cuasaye cajë.”

⁵⁷ Fariseo pa*ì* cui'ne Maija'què huè'e ñacaicohua'i ëjaohua'ipi cuañe nëohuè. Jesús pa'i hue'ñare asasi-cohua'i pani quëajë'ë, sani tseaja'quère cajë.

12

Huëo Sëñepi Jesure Tsoacaise'e (Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

¹ Seis mu'seña Egíptopi Israel pa*ì* etajë pa'ise'ere cuasajë yo'oye caraquëna, Jesupi Betaniana saji'i. Lázarop*ì* pa'i hue'ñana ju'isiquëni Jesupi ne co'yasiquë paji'i, jaë cato.

² Jarona Jesure a*o* cua'coni a*o*huè. Martapi a*o* huahuëco paco'ë. Lázaropi Jesús ja're con*ì* mesare ñu'i aji'i.

³ Ja maca Maríapi huëo së ma'ña da'care dani Jesús quëona ja'ñeni i*o* nañapi tëno cuënao. Jaje yo'ocona, si'a huè'e huëo sëñena t*ì*mëo. Ja cato jai do'i ma'ña paji'i.

⁴ Ja maca Judas Iscariotepi Simón mamaquëpi Jesús ye'yaquëpi, Jesure coso yehuoja'quëpi capi:

⁵ “¿Me yo'oco iye huëo së ma'ña coa yecohua'ina se isico trecientos romano curiquë t*ë*'ña nema'o paco'ni, neni curi peocohua'ire c*o*caija'cota'a?”

⁶ Judas jaje can*ì* curiquë peocohua'ini ai oi do'ire cama'ë paji'i. Co'amaña yahue i*ì*maquëpi capi. Jaje i*ì*pi curi aya topë paquë s*ë*te, yahue i*ì*maquë paji'i, i*ì*ona yecohua'ip*ì* aya curire.

⁷ Ja maca Jesupi i*ì*te capi:

“Coa ñajë'ë. Yë'ëre ta mu'se huëo së ja'ñere ne de'huaco yo'oco.

8 Curi peocohua'ire si'anë mësaru ñajë paja'cohua'i a'ë. Jaje pa'iquëta'are yë'ëre cato si'anë paye peosipi.”

Lázarore Sañope Case'e

9 Jesús Betaniare pa'iji asani jai pai judío pai saë'ë, jaroná. Jesuse'ere ñañu'u cajë saiye pahuë. Lázarore ñañu'u, Jesús ju'isiquëni huëosiquëre cajë saë'ë.

10 Cui'neje Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'ipi Lázaroreje huani jeoñe pa'iji cahuë.

11 Judío paipi Lázaro do'ire Jesupi ire papi cajë cuasa do'ire, cui'ne johua'ire jeoco do'ire jaje cahuë.

Jerusalénna Jesupi Cacase'e

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

12 Jai pai Jerusalénna saë'ë, Egítopi Israel pai etajë pa'ise'ere cuasajë yo'o mu'se tija'ëna. Se ñatasi mu'se Jesús daija'quë api, iye daripëna asani.

13 Ja maca Jesús daina, sihuajë ja'o tëteni cuijë saë'ë. Jesure pëpañu'u cajë cuihuë:

“¡De'oquëre pa'ni, Diosu! ¡De'oquëre pa'ni, Ejaë mamirepa hue'equëpi daiquë! ¡De'oquëre pa'ni, Israel pai Ejaë!”

14 Burrone tija'ni Jesús tui saji'i, toyase'e cayeje pa'ye japi caji ñeje:

15 Ca'rama'o pa'ijë'ë.

Israel pai daripë

Më'ë Ejaërepa daiji, burroni ñu'i.

16 Iye case'e i ye'yacohua'i asa tija'ne pahuë, du'ru macarepa cato. Jesús de'oquërepa de'osi maca ja maca yureta'a asahuë, si'aye Jesús ayere

toyase'e paji'i cajë cui'ne jaje tëto saji'i, mai ña hue'ñana cuasajë.

17 Jesús ja're pa'ijë Lázarore juquëna, tasiquëni huëoquë soiquëna, asasicohua'ipi yecohua'ire se quëahuë, iohua'i ñase'ere.

18 Jaje pa'ina, Jesure sañope ti'ani pëpañu'u cajë saë'ë, pa'i yo'o ti'a ma'ñere yo'oquëna, asasi do'ire cajë.

19 Ja maca fariseo paipi cahuë, iohua'ija'a sa'ñe: “Ñañe mësarü si'a pa'i ise'ere tuiye, yure cato ne ti'añe peoji.”

Griego Paipi Jesure Co'ese'e

20 Fiesta pa'i maca Maija'quëre señu'u cajë Jerusalénna saicohua'i ja're coní griego paíje paë'ë.

21 Pa'icohua'ipi jaohua'ipi Filipena tsio dani Betsaida Galilea aquëna sejë cahuë:

“Ëjaë, yëquë Jesure ñañe yëyë.”

22 Jaje cajëna, asani Felipepi sani Andrésni capi. Cani yureta'a cayaohua'i Jesure sani cahuë.

23 Cajëna, Jesupi ja maca capi:

“Tsoe ti'api, Maija'quë mamaquë de'oquërepa de'ojai maca.

24 Mësarute cayë, trigo capi yejana tomema'co pani jare tele ca maca pa'io carajaicoa. Jaje pa'iquëta'are iti capi yejana tomeni jünita'a jaiye quëicoa, iti ñëpi mëani.

25 I pa'iyere ai oiquë cato coa ne huesoja'quë api. Jaje pa'iquëta'a iye yeja pa'iyere coequë cato ne de'huaquë pa'iji, ti pani huesë ja'ñere.

26 Paipi yë'ëre necaiye yëni tuijë'ë, yë'ëre. Yë'ëre necaiquë cato, yë'ë pa'i hue'ñare coní pa'ija'quë

api. Paipi yë'ère necaiquë pa'ito yë'ë ja'quëpi ite de'oquëre pa'ni caquë ñacaija'quë api.

Jesupi Quëaji, I Ju'i Ja'ñere

²⁷ Yure cato yë'ë ai oiyë. ¿Ja do'ire ja'quëre ñeje ca ti'añe pa'iquë? '¿Ja'quë huasojë'ë, yë'ère yure tëto sai ja'ñere?' Jaje ca ti'añe peoji. Yë'ë cato jare caquë daisiquë a'ë.

²⁸ Ja'quë më'ë mamire jerepa de'o mami nejë'ë." Ja maca asapi, ma'tëmopi yë'ose'e pìsiquëna: "Tsoe de'oquëre pare nehuë. Jaje pa'iquëta'are tijupë de'oquëre pare ne còsi'i."

²⁹ Iti maca nëcäjë asasicohua'ipi cahuë, mujuëpi pìsiji. Cajëna, yecohua'ipi cahuë:

"Huiñaëpi ìni cocare capi."

³⁰ Ja maca Jesupi capi:

"Yë'ëni caquë iye yë'o pìsiye papi. Mësarü asa ja'ñere caquë iye yë'o pìsipi.

³¹ Yure a'ë, iye yeja ìo yo'ose'e ña de'hua cuaño ja maca, cui'ne yurepi iye yeja cuañequëje ì tutu nejo cuañosiquë pa'ija'quë api.

³² Yë'ëpi cruzuna mëa deo cuañosi maca si'ahua'ire tsi'so saosi'i yë'ëse'ena paire."

³³ Ja quëayena paì asahuë, cruzuna ju'ija'quë a'ë caquë quëaye.

³⁴ Paipi asani sañope sehuohuë:

"Yëquë cato yequë toyapë ñacohua'i a'ë, Cristo ti ju'inë peoji cayere. ¿Me yo'oquë më'ë Paì Mamaquë cruzuna ju'ija'quë a'ë caquë'ni? ¿Iquei'ni, Paì Mamaquë?"

³⁵ Ja maca Jesupi capi:

"Ja yë'ta'a mësarü ja're miañe pa'iji. Ja yë'ta'a miañe pa'i maca miañeja'a cul'ijë'ë, neañepi

tsio daiona, merepa yo'oco'ni cajë ai cuasaye paco'hua'i. Nea hue'ña'ja'a cu'iquë cato i sai hue'ña huesëquë coa saiji.

³⁶ Miañe itire pare pa'iyë cajë asajë'ë, ja yë'ta'a mësaru ja're con'i miacai pa'i macapi. Jaje pa'ijë yureta'a mia hue'ña pa'icohua'irepa ponëja'cohua'ipi."

Jaje ca tējini Jesús sani catipi, iohua'ire.

Judío Pai Jesure Sehuoye Pase'e

³⁷ Jaiye Jesús pai yo'o tī'a ma'ñere yo'o iñosiquëta'are ire papi cajë cuasaye pahuë.

³⁸ Maija'quëre quëacaiquë Isaías ñeje toyaquë pa'ise'epi tī'a ja'ñepi pa'ina, pahuë asaye. Toyase'e cato caji:

Ëjaë ¿nepi yëquë quëase'e care payë cajë asare'ni?
¿Neni Diosu iño u'ni, i tutu?

³⁹ Jaje pa'ina, asa tī'añe pahuë. Yequeje Maija'quëre quëacaiquë Isaías toyapi, ñeje:

⁴⁰ Diosupi ñama'cohua'ire cui'na jëa joyo quë'iohua'ire nepi,

Ñaco capi ña ma'ñe caquë, Cui'ne joyopi asa ma'ñe caquë,

Cui'ne Maija'quëna ponëni juju cuañoma'cohua'ini caquë.

⁴¹ Iye cato Isaías capi, Jesús de'oquërepa pa'iyë ñasiquëpi. Jaje pa'ina, i ayere capi.

⁴² Jaje pa'iquëta'are jai pai judío pai Jesure ire papi cajë cuasahuë. Yecohua'i ëjaohua'ire paque cuasahuë, Jesure. Jaje pa'iquëta'are jai pai cuasajëna, quëaye pahuë, fariseo paini ca'ra do'ire, pai tsi'si hue'ñapi eto sao ma'ñe cajë.

⁴³ Fariseo pa*i* cato pa*ipi* iohua'ini de'ocohua'ire pa'ni cacaiyere yëcohua'i paë'ë. Maija'quëpi de'o*ji* cayere coecohua'i paë'ë.

*Jesús Casi Yë'opi Pa*i* Yo'ose'e Ca De'huaye Pa'iji*

⁴⁴ Jesús ai tutu capi:

“Yë'ëre i*re* papi caquë cuasaquë cato yë'ëse'ere asaye peoji. Yë'ë ja'quë yë'ëre jëjo daosiquëreje asaji.

⁴⁵ Yë'ëre ñaquëpi yë'ëre jëjo daosiquëreje ñaji.

⁴⁶ Yë'ëre i*re* papi cajë cuasasicohua'ipi nea hue'ñare pa'ima'pë pa'ijajë caquë mu'se miañeje pa'ipi yë'ë iye yejana daë'ë.

⁴⁷ Jaje pa'iquëta'are yë'ë caye asaquëta'a yë'ë cayeje yo'oma'quëre yë'ëpi nejoñe paja'quë a'ë. Yë'ë cato iye yejana daisiquë a'ë, iye yeja pa'icohua'ire huasosi'i caquë.

⁴⁸ Yë'ëre coequëpi cui'ne yë'ë caye asani cui'ne yo'oma'quë cato, tsoe paji, i*te* nejo ja'ñe. Yë'ë case'epi tëji mu'serepa paire nejo ja'ñe a'ë.

⁴⁹ Yë'ë cuasayepi huëoquë cama'ë pa'iyë. Yë'ë ja'quë yë'ëre jëjo daosiquë cuañese'ere caquë ye'yayë, i *case'ejë* pa'ye caquë asayë, yë'ë.

⁵⁰ Ja'quë cuañese'e cato ti pani huesë cocare pa'ë caquë asayë, yë'ë. Jaje pa'ina, yë'ë caye cato ja'quë cuañese'ejë pa'ye a'ë.”

13

I Ye'yacohua'i Quëore Jesupi Tsoa Tose'e

¹ Ja yë'ta'a Egiptopi Israel pa*i* etajë pa'ise'ere cuasajë yo'o mu'se t*i'*ama'ë te'e mu'se carapi. Jesupi tsoe asapi, je'nërepa iye yeja pani tëjini pëca ja'quë quë'rona co'iye t*i'*ase'e. Si'anë Jesús cato ai

oiquë paji'i, i tsecohua'ire iye yeja pa'icohua'ire. Jaje pa'ina, yure cato i ai oiwere pare iñoquë yo'opi.

²⁻⁴ Huati cato Simón mamaquëna Judas Iscariote joyona tsoe co'aye cuasaye nepi. Jaje pa'ina, Jesure coso yehusosi' i cuasayere papi, i joyo. Jesús cato Diusu quë'ropi daisiquë a'ë asaquëpi, cui'ne co'ija'quë a'ë Diusu quë'rona asaquëpi paji'i. Cui'ne ja'quëpi yë'ëre ëjaërepa pa'i ja'ñe tutu isipi asaquë paji'i. Jaje pa'ina, Jesús i ye'yacohua'i ao aijëna, coní ñu'i aiquëpi, huëni i ëmëje'e ju'icore dutani, i ju'ruhuëna toayapi sëapi.

⁵ Ja maca quëna de'huana oco doni i ye'yacohua'ire quëo tsoa huëopi. Tsoaquë i toaya ju'ruhuëna sëasicopi tëno cuenacaji'i.

⁶ Simón Pedro quëore tsoasi' i caquë yo'oquëna, ipi capi:

“¿Ëjaë, më'ëpi yë'ë quëore tsoacasi' i caquë yo'oquë?”

⁷ Caquëna, Jesupi sehuopi:

“Yure më'ë huesëyë, yë'ë caquë yo'oye. Pasiquëta'a jeteyo'je më'ë asa ti'aja'quë a'ë.”

⁸ Jaje caquëta'are Pedropi capi:

“Yë'ë quëo më'ëpi tsoacaiye peoji.”

Caquëna, Jesupi capi:

“Yë'ëpi më'ëni tsoa tocaima'quë pa'ito më'ë yë'ë te'te aquë peoja'quë a'ë.”

⁹ Caquëna, Simón Pedropi capi:

“Jaje pa'ito Ëjaë, coa quëose'e tsoama'ë pa'ijë'ë. Yë'ëre jëñaje cui'ne siopëje tsoacaijë'ë.”

¹⁰ Caquëna, Jesupi capi:

“Ja'a cuyasiquë cato coa nëcañoase'e tsoaquë api, si'aë de'oquë pa'iye sëte. Mësaru cato sisi

peocohua'i a'ë. Jaje pa'iquëta'are si'ahua'i de'ocohua'ise'e pa'iyë pañë.”

11 Si'aohua'i si'si peocohua'ise'e pa'iyë pañë capi, ìte coso yehuoja'quëque pa'ina, asaquë.

12 Quëo ja'o tsoa tējini ì ìmēje'e ju'icore suñani cui'naēpi mesana ja'runi capi:

“¿Mēsaru yë'ë caquë yo'ose'e asa tì'añe?

13 Mēsaru yë'ë Ējaēpi cui'ne ye'yaquë api, cani nuñerepa cayë, jaëre pani.

14 Yë'ë Ējaēpi cui'ne ye'yaquēpi mēsaru quëo tsoasiquëre sēte mēsaruje yecohua'i quëo ja'oñare tsoacaiye pa'iji.

15 Iye cato mēsaruni yo'o iñoquë yo'ohuë. Jaje yo'ojë'ë, caquë yë'ë yo'ose'eje.

16 Nuñerepa mēsarute cayë. ì jo'yaēpi ì ĩjaëre tēto saisiquë peoji, cui'ne jējo dao cuañoquëje ìte jējo daoquëre tēto saisiquë peoji.

17 Asa tì'ani yë'ë case'eje pa'ye yo'ocohua'i pani sihuacohua'i pa'ija'cohua'i a'ë.

18 Mēsarute si'aohua'ire pare cama'ë pa'iyë, coa yë'ë sahua nēosiquëse'ere cayë. Toyase'e cayepi tì'añe pa'iji. Japi caji: ‘Yë'ë ja're conì aiquēpi yë'ëre sañope yo'oquë pōnēpi.’

19 Iye cato mēsarute cayë ìtipi tēto saina, ñani mēsarupi nuñerepa ìre papi capi cajë yë'ëre asa ja'ñere caquë.

20 Nuñerepa cayë, mēsarute. Yë'ë jējo daoquëre sihuaquë de'oye yo'oquēpi yë'ëreje sihuaquë de'oye yo'osipi. Yë'ëre sihuaquë de'oye yo'oquēpi, yë'ëre jējo daoquëreje sihuaquë de'oye yo'osipi.”

*Judas Yo'oquë Yehuo Ja'ñere Jesús Quëase'e
(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)*

21 Ja casi jeteyo'je Jesús i joyopi ca'ñerepa nëina, capi, si'aye tiñarepa:

“Nuñerepa cayë. Mësaru aquëpi yë'ëre yo'oquë yehuoja'quë api.”

22 Ja maca i ye'yacohua'ipi sa'ñe iohua'ija'a ña huëohuë, nepi yo'oja'cohua'ini cajë huesëjë.

23 I ye'yacohua'i aquëpi Jesús i yëquëpi i yë'quë macare ñu'i aji'i, na'iquëna, añere.

24 Aina, Simón Pedropi coa moñopi më'ëpi seni asajë'ë, nepi yo'oja'cohua'ini caquë'ni caquë yo'opi.

25 Yo'oquëna, ñani Jesuna tsio jani seji'i:

“¿Ëjaë, jequë a'ni, iti yo'oja'quë?”

26 Caquëna, ipi sehuopi:

“Panpë yë'ëpi sa'suni aqquë cato i pa'ija'quë api.”

Jaje cani panpë ini sa'suni Judas Iscariotena aopi, Simón mamaquëna.

27 Jare panpë i maca tsoe huatiye Judas joyona cacapi. Ja maca Jesús capi ite:

“Më'ë yo'o ja'ñe pa'ito esa yo'ojë'ë.”

28 Jaje catoje iti maca mesa ñu'icohua'i asa ti'añe pahuë, i caye.

29 Judaspi curiquë de'hua turupë paquëre sëte yecohua'i cato cuasahuë, sani aore huerojaijë'ë fiesta yo'o ja'ñere caquë caji cuasahuë. Panita'a curiquë peocohua'ina sani isijë'ë caquë Jesús caji cuasahuë.

30 Panpë isisi jeteyo'je Judas etani saji'i. Ja maca cato tsoe ñami paji'i.

Huajëye Cuañese'e

31 Judas etani saisi maca Jesupi capi:

“Yure iñoñe pa'iji, Pai Mamaquë de'oquërepa pa'iye. Cui'ne Diusu de'oquërepa pa'iyeje iñoja'quë api, ipi.

³² Maija'quë de'oquërepa pa'iyeere Pai Mamaquëpi iñoquë pa'ito, Maija'quëje mamaquë de'oquërepa pa'iyeere iñosipi. Esa iñoja'quë api.

³³ Tsi dohuë, mësaruru ja're conì tsoe pa'iye paja'quë a'ë. Mësaruru yë'ëre co'eja'cohua'i a'ë. Jaje pa'ina, jare judío paire case'eje mësarute cayë. Mësaruru yë'ë sai sito sani tì'añe peoji.

³⁴ Mësarute huajëye cuañeñere isiyë, paire oicohua'i pa'iyeere yë'ë mësarute oiyeje. Cui'ne mësaruru yecohua'ire se oijë pa'ijë'ë, caquë.

³⁵ Yecohua'ire mësaruru oicohua'i pa'ito paipi mësarute yë'ë ye'yacohua'ire pa'ë cajë ñaja'cohua'i a'ë.”

*Pedro Coa Cosoquë Ca Ja'ñere Jesupi Quëapi
(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)*

³⁶ Simón Pedropi Jesure capi:

“Ëjaë, ¿më'ë jerona sai caquë'ni?”

Caquëna, Jesupi sehuopi:

“Yë'ë sai hue'ña më'ë tuni tì'añe peoji, yure cato. Jeteyo'je më'ë cato tuija'quë a'ë, yë'ëre.”

³⁷ Ja maca Pedropi capi:

“Ëjaë, ¿me yo'oquë yë'ë yure tuni tì'añe peoquë'ni? Yë'ë cato tsoe cui'ñasiqüëpi pa'iye, më'ë do'ire yë'ëpi saicasi'i caquë.”

³⁸ Caquëna, Jesupi sehuopi:

“¿Nuñerepa yë'ë do'ire më'ëpi saicare pasi'i caquë cui'ñasiqüëpi pa'i caquë? Nuñerepa cayë. Më'ëre ja yë'ta'a cura yë'ima'në më'ëpi toasoñe cosoja'quë a'ë, yë'ëre ñama'quë a'ë caquë.”

14

Jesu Api, Maija'quë Quë'ro Tì'a Ma'a

¹ Ai co'a ju'ima'pë pa'ijë'ë. Diusuni necaiquë api cuasajë pa'ijë'ë. Cui'ne yë'ëreje necaiquë api cuasajë'ë.

² Ja'quë ma'tëmo huë'e cato jaiye pa'iji, pa'i hue'ña. Jaje pa'ima'co pa'ito, yë'ëpi mësarute tsoe quëara'huë. Jaje pa'iyë sëte yure cato saiye, mësaru pa'ija'to ne de'huacasi'i caquë.

³ Saisiquëpi pa'i hue'ña ne de'hua tëjini ja maca col'i coja'quë a'ë, mësarute sasi'i caquë. Saëna, mësaruje yë'ë pa'i hue'ñare pa'ijajë caquë.

⁴ Mësaru cato asayë, yë'ë sai hue'ña, cui'ne iti ma'aje asayë.

⁵ Caquëna, Tomás'pi capi:

“Èjaë, yëquë huesëyë, më'ë sai hue'ña. ¿Me më'ë saija'a ma'aje asayë'ni?”

⁶ Caquëna, Jesupi capi:

“Yë'ë a'ë, ma'a cui'ne yë'ë a'ë, nuñerepa cui'ne yë'ë a'ë, pa'iyë. Yë'ëja'a tì'añe pa'iji, ja'quëre. Peoji, yequëre tì'añe.”

⁷ Mësarupi yë'ëre ña tì'acohua'i pani ja'quëreje ña tì'ara'huë. Jaje pa'iquëta'are yure ite mësaru ña tì'añë, tsoe ite si'anë ñajë pa'icohua'i sëte.”

⁸ Ja maca Felipe'pi capi:

“Èjaë, yëquëre iñojë'ë, më'ë ja'quëre. Coa ja mañase'le yëyë.”

⁹ Caquëna, Jesupi sehuopi:

“Felipe mësaru ja're conì yë'ë tsoe pa'iyë. ¿Jaje pa'iquëta'are më'ë cato yë'ëre ti ñama'quë a'ë? Yë'ëni ñajë ja'quëreje ña'ñe pa'iji. Jaje pa'ito ¿Me yo'oquë më'ë ja'quëre iñojë'ë caquë sequë'ni?”

10 ¿Më'ë huesëquë yë'ëpi ja'quë ja're tsioni pa'ie, pa'ina, ja'quëpi yë'ë ja're conì pa'ie? ¿Cui'ne më'ë asama'ë pa'iquë ja pa'ie? Yë'ë caye cato yë'ëse'e cuasayepi caye pañë. Yë'ë ja'quë yë'ëre pa'iquëpi ì co'amaña yo'oji.

11 Pëca ja'quë ja're conì pa'ire paji cajë cuasajë'ë. Cui'ne ja'quëpi yë'ë ja're conì pa'iji cajë cuasajë'ë. Panita'a jare asa ti'añe panije yë'ë yo'oyena ñajë de'hue cuasajë'ë, care paji cajë.

12 Nuñerepa mësarute cayë. Yë'ëre ire papi caquë cuasaquëpi, yë'ë yo'o co'amañaje, yo'oja'quë api. Yë'ëpi yë'ë ja'quë quë'rona saquëna, ja do'ire ai seña maca de'o co'amañaje yo'oja'quë api.

13 Mësarupi yë'ë mamina cajë seto yë'ëpi yo'oja'quë a'ë. Mamaquëpi pëca ja'quë de'oquërepa pa'iyere ññoja'quë caquë.

14 Yë'ë mamina cajë sejëna, yë'ëpi yo'oja'quë a'ë, si'aye mësarute yëjë seña pa'ito.

De'o Joyore Jëjo Daoja'quë A'ë, Jesús Case'e

15 Mësarupi yë'ëre oicohua'i pani yë'ë cuañese'ere sehuocaijë'ë.

16 Mësarute ja're si'anë pa'ija'quëre yequëre jëjo daojë'ë caquë ja'quëre sesi'i, mësarute coçai cui'ne quëcoye necaija'quëre.

17 Jaë cato nuñerepa ca joyo pa'ija'quë api. Iye yeja pai jaëte pa ti'añe peoji, ite ñama'cohua'i cui'ne ite asama'cohua'i. Jaje pa'iquëta'are mësarute cato asayë, ite. Cui'ne ìpi mësarute ja're pa'iji. Pa'isiquëpi ti mësarute ja're pani huesëja'quë api.

18 Mësarute te'ohua'ire jëjo sani huesoye paja'quë a'ë. Cui'naëpi pani coja'quë a'ë, mësarute ja're conì.

19 Ēa maca cato paḡi yē'ēre ñañe paḡa'cohua'i a'ē. Jaje pa'iquēta'are mēsaru cato yē'ēre ñaja'cohua'i a'ē, yē'ē huajēquē pa'ina, mēsaruḡe huajēcohua'i pa'ija'cohua'i sēte.

20 Ja mu'se mēsaru yureta'a nuñerepa asaja'cohua'i a'ē, yē'ēpi ja'quē ja're conḡi pa'iyē. Pa'ina, mēsaruḡi yē'ē ja're conḡi pa'iyē asaja'cohua'i a'ē. Cui'ne yē'ēpi mēsaru ja're conḡi pa'iyē asaja'cohua'i a'ē.

21 Ta'ñe asaquēpi cui'ne yē'ē cuañese'e sehuoquē yo'oquēpi, yē'ēre oiye iñoji. Jaje pa'ina, yē'ē ja'quēpi iteḡe oiḡa'quē api. Oina, yē'ēḡe ite oiḡa'quē a'ē. Jaje oi yē'ēpi ina tsio dani yē'ēse'e iñoja'quē a'ē.”

22 Judas Iscariote peoquēpi, yequē Judaspi capi: “Ējaē, ¿me yo'oquē yēquēna iñoja'quē a'ni, mē'ēse'ere. Me pa'ina, iye yeḡa pa'ina mē'ē pa'iyē iñoḡa'quē pa'ija'quē a'ni?”

23 Caquēna, Jesupi sehuopi:

“Yē'ēre oiquēpi yē'ē cuañese'e sehuoquē cui'ne yo'oḡi. Jaje yo'oquēni yē'ē ja'quēpi ite oiḡa'quē api. Yē'ē ja'quēpi cui'ne yē'ēpi conḡi dani i ja're pa'ija'cohua'i a'ē.

24 Yē'ēre oima'quēpi yē'ē case'ḡe yo'oye paḡi. Iye coca mēsaru yē'ē tse peoḡi. Yē'ēre ḡeḡo daosiquē ja'quē tse a'ē.

25 Mēsaru ja're ja yē'ta'a yē'ē pa'i maca si'aye cayē.

26 Jaje pa'iquēta'are de'o joyopi ja'quē yē'ē mami do'ire ḡeḡo daoḡa'quē api. Jaēpi mēsarute coḡai cui'ne oicohua'i pa'ijēna, yēhuoḡa'quē api, si'aye ye'yaquē. Cui'ne si'aye yē'ē case'ere cuasa ñajaiñe necaiḡa'quē api.

27 De'oye pa'iyere mēsarute isicani saiye. Yē'ë de'oye pa'iyere isiyë, mēsarute. Iye yeja pa'i de'oye pa'iyē a'ë cajë isiyēje pa'yere isima'ë pa'iyë. Ca'rama'pë pa'ijë'ë, cui'ne co'a ju'ima'pë pa'ijë'ë.

28 Yē'ë ja'quë yē'ë jerepa pa'i quë'rona saiye caquëna, mēsaru asani ai sihuara'huë, yē'ëre oico-hua'irepa pani. Mēsaru tsoe asahuë, saisiquëpi cui'naëpi dani mēsaru ja're pasi'i caquëna.

29 Iye cato cayë, jaje t̃i'a ja'ñe pa'ina, itipi tēto saina, ñani care papi cajë yē'ëre cuasajajë caquë.

30 Ai jaiye mēsaru ja're caye pañë. Yure cato tsoe daiji, iye yeja cuañequëpi. Yē'ëre meñe cuañeñe peoquëta'a yo'oji.

31 Jaje tēto saiye pa'iji, ja'quëre yē'ë oiye paipi ñajajë caquë, cui'ne i cuañeñere yo'oji cajë ñajajë caquë. Huëijë'ë. Sañu'u, t̃irona.

15

Cuiya'i Ñë Cui'ne Iti Capëa Pa'iyē

1 Cuiya'i ñeje pa'i a'ë, yē'ë. Yē'ë ja'quë api, iti ñacaiquëje pa'i api.

2 Yē'ë capëa ipi tē'ca tēte jeaquëpi quëima' capëa. Jaje yo'oquë quëi capëare pase'e nēoquë api, ai quëija'quë caquë.

3 Mēsaru cato tsoe de'oye jëo nēcōsicohua'i a'ë, yē'ë iye coca quëa do'ipi.

4 Yē'ëna tsiosicohua'irepa si'anë pa'ijë'ë, mēsaru cato, yē'ë mēsaruna tsiose'eje pa'ye. Iti capëse'e pani quëni t̃i'añe peoji, iti ñëre pana tsiosicopi pa'iyē pani. Jaje cui'ne mēsaruje yē'ë ja're tsiosico-hua'ipi pa'ima'pë pani quëni t̃i'añe peoyë.

5 Yë'ë cato iti ñëre pa'ë. Mësaruru cato iti capëa'ë. Yë'ë ja're tsioni pa'ina, cui'ne yë'ëpi i ja're tsioni pa'iquëpi jaiye iti ca quëiñe pa'iji. Pa'ina, mësaruse'e yo'o tï'añe ti peoyë, yë'ë peoquëna.

6 Yë'ë ja're cõni pa'ima'quë cato nejo cuañuquë api. Nejo cuañoni toa sua ja'ñe soquë capëa cuñeñeje pa'yere tsi'soni ëoja'quë api.

7 Mësarupi yë'ë ja're tsiosicohua'ipi pa'ijë cui'ne yë'ë ye'yase'eje huanëyema'cohua'ipi, mësaruru yëyere secohua'i pa'ito, si'aye mësaruru señe isija'quë a'ë.

8 Mësarupi jaiye de'o co'amaña quëiñeje pa'ye yo'ojëna, yë'ë ja'quëpi paini sihua cuañoji. Jaje de'oye yo'ocaijë yureta'a mësarupi yë'ë ye'yacohua'irepa pa'iyë tï'añe.

9 Yë'ë mësarute oiyë, yë'ëre ja'quë oiyëje pa'ye. Jaje pa'ina, yë'ë oiyere pa'ijë'ë.

10 Yë'ë cuañese'ere sehuocaijë cui'ne yo'oni yë'ë oiyere pa'iyë. Ja'quë cuañese'ere yë'ë sehuocai yo'oquëpi yë'ë ja'quë oiyere pa'iyë, cui'neje.

11 Jare quëahuë, mësarute. Yë'ë ja're te'e sihuajë cui'ne sihuayepi timësicohua'i pa'ijajë caquë.

12 Yë'ë cuañeñe cato iye a'ë: Oijë'ë, yecohua'ire, yë'ë mësarute oise'eje pa'ye.

13 Cajeohua'ire oi do'ire te'i jucacaiye a'ë, ai oiyë. Yequë peoji, ja jerepa pa'ye paire oiyë.

14 Mësaruru yë'ë cajeohua'i a'ë, yë'ë cuañese'ere yo'oni.

15 Mësarute jo'yaohua'ire caye pañë. Te'e nuñerepa cajeohua'ire cayë, mësarupi yë'ë iñosi do'ire, yë'ë ja'quë yë'ëre case'ere si'aye huesëma'pë asa do'ire. Jo'yaë cato huesëquë api, i ëjaë caquë yo'oye.

16 Mēsaruپی yē'ere sahuani soima'pē paē'ē. Yē'ēpi mēsarute sahuani soihuē. Soini cui'ne cuañehuē, sani jaiye quēijē'ē caquē, ja quēiñepi ti pa'ija'quē caquē. Jaje jaiye quēicohua'ipi yē'ē do'ipi sejēna, ja'quēpi mēsaru sese'ere si'aye isija'quē api.

17 Iye a'ē, mēsarute yē'ē cuañeñe: Sa'ñe oijē pa'ijē'ē.

Iye Yeja Paipi Jesure Coejē Cui'ne Jesús Tsecohua'ire Coeye

18 Iye yeja paipi mēsarute coecohua'i pa'ito, yē'ere du'ru coese'ere cuasajē oima'pē.

19 Mēsaruپی iye yeja acohua'i pa'ito mēsarute otira'huē, iohua'i cajeohua'ire oiyepi. Jaje pa'iquēta'are yē'ēpi mēsarute iye yeja acohua'ini sahuani soisi do'ire mēsarute coeyē, iye yeja paipi, iye yeja acohua'i peo do'ire.

20 Yē'ē mēsarute case'ere cuasajē'ē. 'Necaiquē cato i ējaēre tēto saisiquē peoji.' Jaje pa'ie sēte yē'ere pani sañope yo'osicohua'i me mēsarute sañope yo'oye pañe'ni cui'ne yo'oja'cohua'i a'ē. Cui'ne yē'ē ye'yayere sehuocaisicohua'i panita'a mēsaru ye'yaye sehuoja'cohua'i a'ē.

21 Si'aye jaje yo'oja'cohua'i a'ē, yē'ē do'ire cui'ne yē'ere jējo daosiquēre huesē do'ire.

22 Yē'ē dani cama'quē pa'ito jaohua'i do'i peocohua'i patira'huē. Jaje pa'iquēta'are yure cato iohua'i tayo yo'o do'ire ca de'hua ti'añe peoyē.

23 Yē'ere coequē cato ja'quēreje coeji.

24 Iohua'ique ñajēna, pa'i yo'o ti'a ma'ñere yē'ē yo'oma'quē pa'ito sañope yo'o ja'ñe peocohua'i patira'huē. Jaje pa'iquēta'are yure cato yē'ē

yo'oquëna, ñahuë. Jaje ñasicohua'ita'a yë'ëre cui'ne ja'quëre coeyë. Ja do'ire do'i quë'iohua'i pa'iyë.

²⁵ Iye cato yo'oyë, ñohua'ina cuañeñe toyase'epi ti'ajaquë caquë nëina. Toyase'epi caji: 'Do'ije peoquëni yë'ëre coeyë.'

²⁶ Jaje pa'iquëta'are Maija'quë quë'ropi paire cõcaiquëre cui'ne nuñerepa yo'o joyore yë'ë jëjo daoquëpi, jaëpi yë'ë ayere cacaija'quë api.

²⁷ Mësarujë yë'ë ayere cacaija'cohua'i a'ë, yë'ë ja're cõni ai tsoe pa'isicohua'i sëte.

16

¹ Yë'ëre cuasayere ne hue'soma'pë mësarupi taiñe pajajë caquë iye mësarute cahuë.

² Pa'i tsi'si huë'ñapi mësarute eto saoja'cohua'i a'ë. Jaje yo'ojë mësarute huani jeaja'cohua'i a'ë. Jaje yo'ojë Diosuni de'oye necaiyë cuasaja'cohua'i a'ë, huaicohua'ipi.

³ Iye cato yo'oja'cohua'i a'ë, ti ja'quëre cui'ne yë'ëreje asama'cohua'ipi.

⁴ Iye cato mësarute cayë, iti ti'asi maca yë'ë case'ere cuasa ñajajajë caquë. Mësarujë ja're pa'i do'ire jaje cayë pahüë, ja'a huëo maca.

De'o Joyo Yo'oye

⁵ Jaje pa'iquëta'are yure cato saiyë, yë'ëre jëjo daosiquë ja're pasi'i caquë. Mësarujë aquëje ti te'ije yë'ëre seni asaye paji, jerona më'ë saiquë'ni caquë.

⁶ Coa ai jerepa oicohua'i de'o huesëhuë, iyere caëna.

⁷ Nuñerepa mësarute cayë. Yë'ëpi saquëna, jerepa de'oye pati'ñe pa'iohua'i a'ë, mësarujë. Yë'ëpi saima'quë pa'ito, mësarute cõcai cui'ne sihua ëaye

joyona necaiquë daiye peoji. Yë'ëpi saisiquë pani jëjo daoye pa'iji, ite.

⁸ Ipi daisi maca quëaja'quë api, co'ayere pai yo'oyë, caquë. Nuñerepa yo'oye pa'iji, quëasipi, cui'ne tayo yo'osicohua'ijë sai de'huaye pa'iji quëasipi.

⁹ Yë'ëre ire papi cajë cuasama' do'ire, tayo yo'ocohua'i pa'iyë.

¹⁰ Nuñerepa de'o ma'are iñoja'quë api, yë'ëpi ja'quë quë'rona saisi do'ire, ja maca mësaru yë'ëre ñaño peoji.

¹¹ Iye yeja cuañequëpi i tayo yo'o do'ire nejo cuañosiquë pa'i do'ire paipi asa ti'aja'cohua'i a'ë, Diosupi iohua'i tayo yo'o do'ire sai de'hua cuañoñe pa'iji, ca ja'ñere ipi quëaquëna.

¹² Ja yë'ta'a jaiye mësarute caye payë. Jaje pa'iquëta'are yure cato mësaru asa ti'añere peoyë.

¹³ Nuñerepa ca joyopi dani mësarute ye'yaja'quë api, si'aye nuñere pare. Coa ise'e cuasayere cama'ë pasipi. Si'aye asase'ere casipi. Cui'ne mësarute quëasipi, yequë mu'se tëto sai ja'ñere.

¹⁴ Yë'ëre de'oquëre papi caja'quë api, yë'ë tse ayere paquëpi mësarute quëa iñoja'quë api.

¹⁵ Si'aye ja'quë paye yë'ë tse a'ë. Jaje pa'ina, cahuë. Yë'ë tsere de'o joyo cato paja'quë api. Jaje paquëpi yë'ë tsere mësarute se iñoja'quë api.

Sihuayere Timë Cuañoñe

¹⁶ Ëa maca cato, yë'ëre ñaño paja'cohua'i a'ë, mësaru. Pa'sicohua'ita'a ai tsoe maca pani ñaja'cohua'i a'ë, yë'ëre. Ja'quë quë'rona saiye, yë'ë."

17 Ja maca i ye'yacohua'i acohua'ipi sa'ñe sei'ë, ñeje cajë:

“¿Me caquë jaje caquë'ni? Ëa maca cato yë'ëre ñañe paja'cohua'i a'ë, cui'ne yequëje caji ai tsoe maca pani ña coja'cohua'i a'ë, yë'ëre. Ja'quë quë'rona saisi do'ire jaje pasipi caji.

18 ¿Iquere caquë jaje ëa maca caquë'ni? Jaje cato me asa ti'añe'ni huesëyë, i caye.”

19 Jaje yo'ojë cajëna, Jesús cato asapi, iohua'i seni asañu'u cajë yo'oye. Jaje pa'ina, capi:

“Mësarute cahuë, ëa maca cato yë'ëre ñañe paja'cohua'i a'ë, ai tsoe maca pani yë'ëre ña coja'cohua'i a'ë. ¿Ja case'ere mësarü sa'ñe sejë yo'ojë caye?

20 Nuñerepa mësarute cayë. Mësarü airepa oija'cohua'i a'ë, cui'ne co'a ju'ijë pa'ija'cohua'i a'ë. Jaje pa'ijëta'are iye yeja pai cato sihuaja'cohua'i a'ë. Jaje oijë pa'isicohua'ita'are mësarü oise'epi yequë mu'se sihuaye ponëja'coa.

21 Nomioipi tsj coa huëosico pani ai yo'ocoa, tsitu'ure pa maca ti'aëna, a'si ju'io. Jaje yo'osicota'a tsihua'ë macare të'ya dani a'sise'e huänëyecoa, huajë tsitu'upi iye yejare pa'ina, sihuaco.

22 Jaje cui'ne mësarujë ai yo'oja'cohua'i a'ë, yure cato. Jaje pa'iquëta'are yë'ëpi co'ini mësarute ña coja'quë a'ë. Ja maca mësarü sihua huajëja'cohua'i a'ë. Ja mësarü sihuaye yecohua'ijë jiöyë ti peoji.

23 Ja mu'se cato yë'ëre seni asaye ti peosipi. Nuñerepa mësarute cayë. Ja'quëpi mësarute isija'quë api, si'aye mësarü se'ñe yë'ë mamipi cajë sejëna.

24 Iye macaja'a mäsaru yè'è mamipi cajë seña pahuë, yureta'a sejè'è. Sejèna, isija'quë api. Isiquëna, sihuaja'cohua'i a'è.

Iye Yejare Ñese Quëcoye

25 Mäsarute cahuë. Iye coca pai yo'oye ayena conì cuëcucue ñaquë jaje casiquëta'are yequë mu'se ti'aja'coa, pai yo'oye ayena conì cuëcuema'ë caye, nuñerepa caja'quë a'è, ja'quë ayere tiña asayerepa.

26 Ja mu'se cato mäsaru yè'è mamipi cajë seja'cohua'i a'è.

27 Tsoe ja'quëpi mäsarute oi paji, mäsarupi yè'ère oi do'ire cui'ne mäsarupi yè'ère Diusu quë'ropi daisiquë api, cajë asa do'ire.

28 Ja'quë quë'rore papi etani iye yejana daisiquë a'è. Jaje pa'iquëta'are yure cato iye yejapi jëoni ja'quë quë'rona co'ija'quë a'è."

29 Ja maca i ye'yacohua'ipi cahuë:

"Yureta'a mè'è tiñarepa cayë, yequena conì cuëcucue peoye.

30 Yureta'a mè'ère ñajë cui'ne asayë, si'aye ta'ñe asaquëre papi. Jaje pa'ini yecohua'ije mè'ère seni asañu'u cajë yo'oye peoji. Jaje pa'ina, mè'ère Diusu quë'ropi daisiquë api cajë asayë, yëquë."

31 Cajëna, Jesupi capi:

"Jaje pa'ito yureta'a asa ti'are paye?

32 Tsoe ti'aji, iti yo'o maca. Yure iti macare pa'iyë, mäsaru yè'ère te'ire jëoni pai ñape hua saija'cohua'i a'è. Ja maca te'i pëaja'quë a'è. Jaje pëasiquëta'a te'i pa'iye paja'quë a'è. Yè'è ja'quëpi yè'è ja're conì pa'ija'quë api.

33 Iye cato cayë, mäsarute yè'è ja're conì pa'ijë ai yo'oye peoye de'oye pa'ijë'è caquë. Iye yeja

cato mēsaru ai yo'oye pa'iji. Jaje pa'iquēta'are quēcocohua'i pa'ijē'ë. Yē'ë je'quē iye yejare ñese quēcoquē paē'ë.”

17

Jesús I Ye'yacohua'ire Sęcacaise'e

¹ Jaje ca tējini Jesús ma'tēmona ñaquē capi:

“Ja'quē tsoe t̄i'api, īti yo'o maca. Mē'ë mamaquēre de'oquēre papi iñocaijē'ë, mē'ë mamaquēpi mē'ëreje de'oquēre papi caquē iñoja'quēre.

² Mē'ëpi mē'ë mamaquēre iye yeja paire cuañequēre nehuë, mē'ë isicohua'ire ti pani huesēye isijaquē caquē.

³ Mē'ëre te'i api Diosu asajē cui'ne mē'ë jējo daosiquēre Jesucristore asaye a'ë, ti pani huesēye.

⁴ Iye yejare pa'i mē'ëre de'oquēre papi caquē iñoquē mē'ë cuañese'ere ne saohuë.

⁵ Iye yeja peo'nē yē'ë mē'ë ja're pa'i de'oyere pare pase'eje pa'ye yure yē'ëre isi cojē'ë, ja'quē.

⁶ Iye yeja acohua'ini mē'ë yē'ëre sahuani isisicohua'ire yē'ëpi mē'ë pa'iyere iñohuë. Mē'ë tęcocohua'i paē'ë. Jaje pa'iohua'ini yē'ëna mē'ëpi isina, iohua'ipi mē'ë cocare de'oye sehuojē yo'ohuë.

⁷ Yure cato jaohua'i asayē, mē'ë tse a'ë cajē mē'ë yē'ëre isise'ere.

⁸ Jaje pa'ina, de'oye sehuojē asahuë, mē'ë yē'ëre isisi coca. Asa t̄i'are pahuë, mē'ë quē'ropi daisiquē api cajē, cui'ne mē'ëpi jējo daosiquē api cajē asahuë.

9 Jaohua'i do'ire caquë mē'ere señe: Coa iye yeja acohua'ini caquë seña pañe. Mē'ë yē'ere isisicohua'ini caquë seña, mē'ë tsecohua'ini.

10 Yē'ë paye mē'ë tse a'ë, cui'ne mē'ë payepi yē'ë tse a'ë. Jaje pa'ina, yē'ë de'oyere jaohua'ipi iñoñe.

11 Yē'ë iye yejare pa'iye paja'quë a'ë. Paquëta'are jaohua'ita'a iye yejare pa'ija'cohua'i a'ë. Yē'ë cato saiyë, mē'ë ja're pa'ija'quëpi. Ja'quë de'oquërepa jaohua'i mañare ñacaijē'ë, mē'ë tutupi mē'ë yē'ere isisicohua'ire, mē'ë cui'ne yē'ë coni pa'iyeje pa'ye te'ije pa'iohua'i pa'ija'cohua'ire.

12 Yē'ë iye yeja pa'i maca mē'ë tutupi de'oye ñacaë'ë, iohua'ire, mē'ë yē'ere isisicohua'ire. Ñacaina, te'ije ne huesëye papi, noni ne huesësiquëse'e ne huesëpi toyase'epi ti'acquëna.

13 Yure cato mē'ë pa'i hue'ñana saiyë. Jaje pa'iquëta'are yē'ë ja yē'ta'a iye yejare pa'i do'ire cayë, iye coca, jaohua'ije yē'ë sihuayeje pa'ye sihuajajë caquë.

14 Mē'ë cocare jaohua'ina isihuë. Isina, iye yeja acohua'ipi iohua'ire coeyë, iye yeja acohua'i peo do'ire. Yē'ëje iye yeja aquë peoyë.

15 Iye yejapi jaohua'ire etoni saje'ë caquë seña pañe. Yē'ë cato seña, mē'ëpi ñacaina, huatipi josa yo'oye pajaquë caquë.

16 Jaohua'i cato iye yeja acohua'i peoyë. Yē'ëje iye yeja aquë peoyë.

17 Mē'ë tsecohua'irepa pa'ija'cohua'ire de'ocohua'ire pare nejē'ë, mē'ë cocapi. Mē'ë coca cato nuñere pa'ë.

18 Mē'ë yē'ere iye yejana jëjo daose'ëje pa'ye cui'ne yē'ëje jaohua'ire iye yejana jëjo saoyë.

19 Jaje pa'ina, jaohua'ini caquë yè'ëpi mè'ëna isiyë, jaohua'ijë nuñerepa coca do'ipi mè'ëna isisicohua'i pa'ijë mè'ë yèyere yo'ojajë caquë.

20 Jaohua'ise'ere caquë secacaiye pañë, cui'ne iohua'i quëajëna, jeteyo'je asani itire pa'ë cajë cuasaja'cohua'ireje caquë secacaiyë.

21 Si'aohua'i jaohua'ijë te'ijë pa'iohua'i pa'ijajë caquë señë, te'ijë pa'iohua'i maina tsioni pa'ijaquë caquë. Ja'quë, yè'ë cui'ne mè'ë conì tsioni te'ijë pa'iohua'i pa'ieje pa'ye pa'ijajë jaohua'ije. Jaje tsiosicohua'ipi te'ijë pa'iohua'i pa'ijëna, iye yeja acohua'ipi ñajë mè'ëpi yè'ëre jëjo daopi cajë sehuoja'cohua'ire.

22 Jaohua'ire isihuë, de'oyere pare mè'ë yè'ëre isise'ere, te'ijë pa'iohua'i pa'ijajë caquë, mè'ë cui'ne yè'ë te'ijë pa'iohua'i pa'ieje cui'ne pa'ijajë caquë.

23 Yè'ëpi iohua'i ja're conì pasi'i. Pa'ina, mè'ëpi yè'ë ja're conì pa'ijë'ë. Pa'ina, iohua'ipi te'ijë pa'iohua'irepa pa'ija'cohua'ire. Jaje pa'ijëna, iye yeja paipi, mè'ëpi yè'ëre jëjo daopi cajë asaja'cohua'i a'ë, mè'ëpi jaohua'ire yè'ëre oiyeje pa'ye oina ñajë.

24 Ja'quë mè'ëpi yè'ëre isihuë. Jaje pa'ina, mè'ëre señë, jaohua'ije yè'ë pa'i hue'ñare pa'ijajë caquë, pa'ijë mè'ë yè'ëre de'oyerepa isise'ere ñajajë. Yè'ëre mè'ë cato ai oiquë a'ë, ja yè'ta'a yeja de'huama'nëpi.

25 Yè'ë ja'quë nuñerepa yo'oquë, mè'ëre iye yeja pai asa ti'añë pañë. Jaje pa'iquëta'are yè'ë cato mè'ëre asayë icohua'ijë mè'ë jëjo daosiquë api cajë asayë, yè'ëre.

26 Yè'èpi iñohuë, mè'ë pa'iyè jaohua'ire. Ja yè'ta'api iñoquë pasi'i, ai jerepa tiña. Jaje iñoquëna, mè'ë yè'ère oiyepi iohua'ini pa'ijaquë pa'ina, yè'èpi iohua'i ja're conì pasi'i."

18

Jesure Tseani Sase'e

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

¹ Iye ca tējini jeteyo'je Jesús saji'i, i ye'yacohua'i ja're conì Cedrón a'ri tsiaya je te'tena. Jarote a'ri tsio paji'i. Jarona Jesús i ye'yacohua'i ja're conì cacapi.

² Judasje, coso yehuoja'quëje jaro ñaquë paji'i. Jarona Jesús si'anë i ye'yacohua'i ja're tsi'si hue'ña paji'i.

³ Pa'ina, Judas iti ñaquë sète iti hue'ñana sa ti'api, soldado pai ja're, cui'ne Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'i jëjo daocohua'i ja're, cui'ne fariseo pai jëjo daocohua'i ja're. Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'i jëjo daocohua'i cato Maija'quë huë'e ñacai soldado pai paë'ë. Si'aohua'i huajo cui'ñasicohua'ire papi daë'ë, toa tsëopëana cui'ne soquë pena tsëosicohua'ipi.

⁴ Jesupi iohua'i yo'o ja'ñe asaquë du'ru sani iohua'ire seji'i:

“¿Neni co'eye'ni?”

⁵ Caquëna, iohua'ipi cahuë:

“Jesús Nazaret aquëni co'eyë.”

Cajëna, Jesupi sehuoquë capi:

“Yè'ë i a'ë.”

Judasje iohua'i ja're conì paji'i.

⁶ Jaje caquëna, asani co'ye jëa saoni yejana tãta omehuë.

7 Ja maca Jesús tijupë seji'i, ìohua'ire cahuë:

“¿Neni co'eye'ni?”

Caquëna, ìohua'ipi cahuë:

“Jesús Nazaret aquëni co'eyë.”

8 Cajëna, Jesús capi, ìohua'ire:

“Tsoe mësarupi asahuë. Yë'ë ì a'ë. Yë'ëni co'eye sëte jaohua'ire josa yo'oma'pë pa'ijë'ë, ìohua'ise'e saijajë.”

9 Jaje Jesús case'e tì'api, ì case'e cato caji:

“Më'ë yë'ëre ìsicohua'ire ne huesoye pahüë, te'irejë.”

10 Ja maca Simón Pedropi ì hua'ti dutani ëja të'hui cajorose'e tëto huatopi. Ì tëtosiquë cato Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaëre necaiquë paji'i. Ì mamì cato Malco hue'equë paji'i.

11 Jaje yo'oquëna, Jesupi Pedrore capi:

“Hua'tire io ju'i hue'ñana jua nëojë'ë. Iye jare jaje ai yo'oye pa'iji, yë'ë ja'quëpi ìsito.”

Maija'quë Huë'e Ñacaicohua'i Èjaërepa Quë'rona Èjaë Jesure Sase'e

(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

12 Ja maca soldado pai cui'ne ìohua'i ëjaë çoni, cui'ne judío pai soldado çoni Jesure tseani huehuë.

13 Ja jeteyo'je Anás huë'ena sahuë. Anás mama-corepa do'ire Caifás cato Anás huau paji'i. Jaëpi ja tëcahuë cato Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaë paji'i.

14 Jare iquë Caifáspi ca nëopi, judío paire te'i mai aquëpi jucacaiye pa'iji, si'a judío pai do'ire.

Pedropi Jesure Ñama'quë A'ë Case'e

(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

15 Simón Pedro cui'ne yequë ì ye'yequë conì tuë'ë, Jesure. Jesús ye'yaquë cato Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaë ñaquë paji'i. Jaje pa'i do'ire cacapi, Jesús ja're conì, ëjaë huë'e hue'se daripëna.

16 Jaje pa'iquëta'are Pedrose'e hue'se eta sa'rona pëapi. Jaje pëaëna, Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaë ñaquëpi Jesús ye'yaquëpi etani eta sa'ro ñacore coca canì Pedrose copi, sa'nahuëna.

17 Ja maca eta sa'ro ñacopi Pedrose seco'ë:

“¿Më'ë ì ye'yacohua'i aquë pa'ima'quë?”

Seona, Pedropi capi:

“Pajë'ë, yequë a'ë.”

18 Ai sësëye sëte, jo'yaohua'i cui'ne policia pai conì jeca dani suani toa nehuë. Neni jarote ñu'ijë sësëquëna, cuijë paë'ë. Pedroje jarote paji'i, sësëquëna, cuiquë.

*Maija'quë Huë'e Ñacaicohua'i Èjaëpi Jesure Sese'e
(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)*

19 Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaëpi Jesure se huëopi, jecohua'i a'ni, më'ë ye'yacohua'i caquë, cui'ne iquere më'ë ye'yaquë paquë'ni caquë seji'i.

20 Seina, Jesupi capi:

“Si'a pai asajëna, yë'ë cato casiquë a'ë. Si'anë pai tsi'si sitona ye'yaquë pa'isiquë a'ë. Cui'ne Maija'quë huë'ena ye'yaquë pa'isiquë a'ë, judío pai tsi'si hue'ñana. Yë'ë cato yo'osiquë a'ë, yahue yo'oma'ë pa'isiquë a'ë.

21 ¿Me yo'oquë yë'ëre seni asaquë'ni? Seni asajë'ë, yë'ë caquëna, asasicohua'ini, jaohua'ipi quëajajë yë'ë case'e. Jaohua'ipi asayë, yë'ë case'e si'aye.”

22 Jaje Jesús ca maca Maija'quë huë'e ñacai poli-ciapi ìti maca nëcaquëpi tsiana tètotoquë capi:

“¿Jaje io Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaëre sañope sehuocoa?”

23 Caquëna, Jesupi capi:

“Quëajë'ë. ¿Iquere yë'ë co'aye care'ni? ¿Yë'ë case'epi de'oye pa'ito me yo'oquë tët'caquë'ni, yë'ëre?”

24 Ja maca Anáspi Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaë Caifás quë'rona sëasiquëni jëjo saopi.

Pedropi Jesure Ñama'quë A'ë, Ca Cose'e
(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

25 Pedro jaje yo'o maca cato toare cui nëcapi. Nëcaquëna, ìte cahuë:

“¿Më'ëje ì ye'yacohua'i aquë pa'ima'quë?”

Cajëna, Pedropi cosoquë capi:

“Pajë'ë. Ñama'quë a'ë, ìte.”

26 Ja maca Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaëre necaicohua'i aquëpi seji'i, Pedro cajoro tëtoto tëasiquë, do'iquëpi ñeje caquë:

“¿Më'ëje pa'ini yë'ë ñasiquëta'a jeto tsio?”

27 Caquëna, Pedropi tijupë cosopi. Coso macarepa curaje yëji'i.

Pilato Ña Hue'ñare Jesús Pa'ise'e
(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)

28 Ja maca Caifás huë'epi Jesure Pilato huë'ena sahuë. Ja maca cato ñata tôme huesë maca paji'i. Judío cato cacama'pë pa'ë huë'e, si'si neñere coejë, ìohua'ipi jaronacacasicohua'i pani Egítopi Israel pajë etajë pa'ise'ere cuasajë aïñere para'huë.

29 Jaje pa'ina, Pilatopi etani ìohua'ire capi:

“¿Ique do'ire iquère sañope caye'ni?”

³⁰ Caquëna, iohua'ipi sehuohuë. Do'i quë'i peoto yëquë mè'ë quë'rona daye para'huë.

³¹ Ja maca Pilatopi capi:

“Sajë'ë, iquère. Sani mësarü cuañese'e pa'iyeje do'i quë'i pa'ito yo'ojë'ë.”

Caquëna, judío paipi cahuë:

“Jaje pa'iquëta'are yëquë judío pai cato paire huani jeoñe cuañeñe ti peoyë.”

³² Jaje yo'ojëna, Jesús i ju'i ja'ñe ca nëose'e ti'api.

³³ Pilato cui'naëpi i huë'ena cacani Jesure soini seji'i:

“¿Më'ë judío pai ëjaëre paë?”

³⁴ Caquëna, Jesupi capi:

“¿Më'ëse'e cuasaquë caquë, panita'a yecohua'ipi carena, caquë?”

³⁵ Caquëna, Pilatopi sehuopi:

“¿Judíoje ñani yë'ë cato? Më'ë paipi cui'ne Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'ipi yë'ëna dani isihuë, më'ëre ja do'ire cayë. ¿Iquere yo'o u'ni?”

³⁶ Caquëna, Jesupi sehuopi:

“Iye yeja yë'ë cuañe huë'ña peoji. Iye yeja yë'ë quë'ro pa'ito, yë'ë te'te pa'icohua'ipi uihuara'huë, yë'ëpi judío paini tseä cuañoñe pajajë cajë. Yë'ë cuañe huë'ña peoji, iño.”

³⁷ Ja maca Pilatopi capi:

“Jaje pa'ito judío pai ëjaë, më'ë.”

Caquëna, Jesupi capi:

“Pai ëjaë'ë, më'ë cayeje. Peosiquëpi pai de'oni yë'ë cato iye yejana daisiquë a'ë, nuñerepa cocare casi'i caquë. Nuñerepa cocare sehuocaicohua'ipi yë'ë caye asacaiyë.”

*Jesure Huani Jeoñe**(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)*

38 Caquëna, Pilatopi capi:

“¿Ique a'ni, nuñerepa?”

Jaje seni tējini, Pilato tĭjupë paĭ ja're coca casi'i caquë, etani capi:

“Ĭ co'aye yo'ose'e yë'ë tĭ'ama'ë pa'iyë, iquëre.

39 Mësarü cato Egíptopi Israel paĭ etajë pa'ise'ere cuasajë yo'o mu'seña tseasicohua'ire te'ire eto-cohua'i a'ë. ¿Jaje pa'iyë sëte mësarü neni etoye yëye'ni? ¿Judío paĭ ëjaëni etoye?”

40 Jaje ca maca si'a paĭ cui coreña:

“ĭjaëre cato etoye peoji! Barrabásni eto saojë'ë.”

Iquë Barrabás cato co'amaña yahue ĭmaquë paĭ'i.

19

1 Jaje cajëna, asani Pilatopi Jesure si'sejë'ë caëna, si'sehuë.

2 Soldado paĭ Jesure miupi maro tëosicopi sĭopëna puahuë. Cui'ne nea maja'i ju'i care Jesure suñaca'ë.

3 Ja jeteyo'je ĭ quë'rona tsiojaijë cahuë:

“ĭJudío paĭ ëjaëre pa'ë, më'ë!”

Jaje cajë tsiana tē'cahuë.

4 Tĭjupë Pilato eta conĭ capi:

“Asajë'ë. Iquë co'aye yo'ose'e tĭ'ama'ë pa'iyë. Cui'naëni mësarü quë'rona da coñë, do'i peoquë api cajë ñajajë caquë.”

5 Jesupi miu maro pu'i cui'ne nea maja'i ju'i ca ju'i etaquëna, ja maca Pilatopi capi:

“ĭÑajë'ë. Ĭñore pa'iji, iquë!”

6 Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'i cui'ne policia paï ñani cuihuë:

“¡Queñe pa'iji. Queñe pa'iji!”

Jaje cuijëna, Pilatopi capi:

“Sani quejè'ë, mësarupi. Yè'ë cato tì'añe pa_huë, ì co'aye yo'ose'e.”

7 Caquëna, judío paipi sehuohuë:

“Yëquë cuañese'e payë. Jaje pa'ina, yëquë cuañese'ëje ju'ñe pa'iji, Diosu mamaquë a'ë casi do'ire.”

8 Jare Pilato asani ai jerepa ca'rapi.

9 Ja maca cui'naëpi huë'ena cacani seji'i, Jesure:

“¿Jero aquë a'ni, më'ë caquë?”

Seina, Jesús ti sehuoma'ë paji'i, te'o macareje.

10 Ja maca Pilato capi:

“¿Yè'ëre sehuocaiye paquë? ¿Huesëquë cui'ne yè'ëpi më'ëre queja'a tutu cui'ne më'ëre eto sao tutuje paye?”

11 Caquëna, Jesupi capi:

“Diusupi më'ëre ja tutu isima'quë pa'ito më'ë yè'ëre yo'o tì'añe ti peora'pi. Jaje pa'ina, yè'ëre tseani më'ëna isisiquëpi më'ë jerepa jai do'i paji, tayo do'ire.”

12 Jare ja macapi Pilato cato Jesure eto sao huasosi'i caquë co'epi. Co'equëta'are judío paipi jerepa cuihuë, ñeje:

“Jaëni eto saoquë pani César cajei peoja'quë a'ë, më'ë. ¡Paï ëjaëre pa'ë caquë yo'oquë cato Césarte sañope yo'oquë api!”

13 Ja maca Pilato iyere asani Jesure hue'sena etoni paï yo'ose'e ne de'huaquë ña de'hua hue'ñana ja'rupi, hebreo paï coca cato Gabata hue'yo hue'ñana. Jaje cani cayë, “Quënapì nesico”.

14 Ja yē'ta'a Egíptopi Israel paí etajē pa'ise'ere cuasajē yo'o mu'se ti'añe pa maca mu'se joporepa pa'ina, yo'ohuē, te'e mu'se caraquēna. Ja maca judío paíre Pilatopi capi:

“¡Iquē mēsaru ějaěrepa pajě'ě!”

15 Jaje caquēna, iohua'ipi cahuē:

“¡Ju'ijaquē, ju'ijaquē! ¡Queñe pa'iji!”

Cajēna, Pilatopi capi:

“¿Yě'ěpi mēsaru ějaěre queja'quē a'ni, jaje ca ja'ñe?”

Caquēna, Maija'quē huē'e ñacaicohua'i ějaohua'ipi cahuē, ěte:

“Yequē ějaěre pare peoyē. Coa Césarse'e yěquē ějaě pa'iji.”

16 Jaje ca tějini Pilatopi Jesure iohua'ina ěsipi quejajě caquē. Ĭsina, iohua'ipi sahuē.

Jesure Queñe

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

17 Jesús jaropi etani ěte queja'a sarahua coani saji'i, paí sĵopě tara hue'e hue'ñana hebreo paí coca cato Gólgota hue'yo hue'ñana.

18 Jarona ěte quehuē. Yecohua'ire cayaohua'ire ě ja're con quehuē. Jesuni jopore pana něcojě yecohua'ini ě ěja te'tena cui'ne ě ari te'tena něcohuē.

19 Pilatopi cuañepi cruzu ěměje'ena: JESÚS NAZARET AQUĒ JUDÍO PAÍ ěJAĚPI toyasicore deojě'ě caquē.

20 Jaje toyasicore jai paí judío paí ñahuē, Jesure que sitopi paí daripě ja'yere pa'í do'ire. Toyasico cato paji'i, hebreo coca, griego coca, cui'ne latín coca.

21 Jaje pa'ina, Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'i judío paipi cahuë, Pilatore:

“Toyama'ë pa'ijë'ë ‘Judío paí ëjaëpi’ caquë coa toyajë'ë, ñeje, ‘Judío paí ëjaë'ë caquë api.’ Jare toyajë'ë.”

22 Cajëna, Pilatopi sehuopi:

“Yë'ë toya huesosico cato jaje pa'iji. Yequë ponañe peoji.”

23 Ite quesí jeteyo'je soldado paipi Jesús ju'i care ini cajese'e pa'i caña huahuehuë, paí ñape cui'na ja'yese'e. Cui'ne camisaje i'ë, itena te'opí tsoa ca pa'iye sëte,

24 sa'ñe iohua'i cahuë:

“Nanë ye'saye pañu'u, coa iti de'hue nesiquëpi iote paja'quëre.”

Jaje cajë yo'o maca tsoe ti'api, toyase'e ñeje cayepi:

“Yë'ë ju'i care paí ñape huahuehuë. Nepi paja'cohua'i a'ni, cajë.” Jaje soldado paí yo'ohuë, iti case'eje pa'ye.

25 Cruz yë'quë macare Jesús pëca ja'co cui'ne io maja'yo, cui'ne Cleofas nëjo María, cui'ne yequë María Magdalena paë'ë.

26 Pa'ijëna, pëca ja'core Jesús ñani, cui'ne i ai oi ye'yaquë pa'isiquëpi io yë'quë macare nëcaquëna, ñani capi:

“Nomio jaë api, më'ë mamaquë.”

27 Ja jeteyo'je i ye'yaquëre capi:

“Jao, më'ë ja'co.”

Jare iti casi macapi i ye'yaquëpi i huë'ena sai sapi, iote.

*Jesús Ju'ise'e**(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)*

28 Ja jeteyo'je Jesús tsoe si'aye ne saose'e sête toyase'e cayepi t̄i'ajaquë caquë capi:

“Oco äaji.”

29 Jarote o'sa cono timësicopi ñuco'ë. Ñu'iona, ja maca ca'cona saëni soquë tarapëna hueni i yë'opona ucujaquë cajë yo'ojëna.

30 Jesupi o'sa cuiya'i conore ucupi. Ucuni capi:

“Si'aye t̄i'api, yureta'a.”

Jaje cani meñe s̄iopë ne meni, j̄uni huesëpi.

Jesús Coripa Quë'rona Soldadopi Totase'e

31 Ja yë'ta'a Egíptopi Israel pa'i etajë pa'ise'ere cuasajë yo'o mu'se t̄i'ama'ë paji'i. Ja mu'se cato huajë mu'se paji'i. Jaje pa'i do'ire co'aye cruzure ju'isicohua'ipi dete ma'ñe cajë Pilatore sei'ë, quesicohua'ire quëñase'e tē'ca jē'yeni t̄iona saajë cajë.

32 Ja maca soldado paipi sani du'ru aquëre pani quëña tē'ca jē'yehuë, cui'ne yequëreje tē'ca jē'yehuë, Jesús ja're quesicohua'ire.

33 Jaje yo'oni Jesús quë'rona sa tsiojaijë ñajëna, tsoe ju'isiquë paji'i. Pa'ina, ña jujani quëña tē'ca jē'yeye pahüë.

34 Jaje pa'iquëta'are soldadopi uiyopi totapi. Coripana totaquëna, tsie cui'ne oco etapi.

35 Iye quëaquë cato iti ñasiquëpi quëaji cui'ne nuñerepa caji. Nuñerepa quëaji iti asasiquëpi, mësarureje care paji cajë asajajë caquë.

36 Iye cato yo'ohuë, ñeje toyase'epi t̄i'ajaquë cajë, itipi caji: “I quëña tē'ca jē'yeye paja'cohua'i a'ë.”

³⁷ Yequë hue'ña toyase'epi caji: “Iohua'i a'si nesiquëni ñaja'cohua'i a'ë.”

Jesure Tase'e

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

³⁸ Ja jeteyo'je José, Arimatea aquëpi Pilatore sani Jesús capë tasi'i caquë seji'i. José cato judío paini ca'raquë Jesure yahuerapa tuiquë paji'i. Jaje pa'ipi seji'i, Pilatore Jesús capë sani tasi'i caquë. Caquëna, Pilatopi de'oji sajë'ë. Caëna, sani Jesús capë ini sapi.

³⁹ Cui'ne Nicodemoje saji'i, treinta kilos mirra cui'ne aloes co'mese'ere saquë. Jaë cato Jesure ñami sani coca casiquë paji'i.

⁴⁰ Jaje José cui'ne Nicodemo coní saisicohua'ipi Jesús capëre ini iohua'i sase'e huëo sëñepi cañana neni tunahuë, ju'isiquëre. Taja'quëre judío pai yo'oyepi yo'ohuë, jaje yo'ocohua'i sëte.

⁴¹ Jesure que sito ja'yere tsio paji'i. Pa'ina, ja tsiore paji'i, huajë quë'isi coje paire tama'coje.

⁴² Pa'ina, ja cojena Jesure tahuë, ja'ye maca pa'icona. Ja maca cato judío pai huajë mu'se tsoe ti'a huëopi.

20

Jesús Ju'isiquëpi Huëiye

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

¹ Du'ru co'amaña ne mu'se ñata maca ja neaquëna, María Magdalenapi sako'ë, tasi daripëna. Saio ñacona, daripë siosicopi jai quëna pë hui'yosico paji'i.

² Ja maca Simón Pedro quë'rona cui'ne Jesús ai oiquërepa pa'isiquë quë'rona huë'huëni cao:

“Ējaë capë tsoe sahuë, daripë pa'isicore. Huesëyë, jero sa'na nehuë.”

³ Jaje cacona, Pedro cui'ne yequë i ye'yaquë coni daripë quë'rona ñañu'u cajë saë'ë.

⁴ Cayahua'i te'e co'arepa huë'huëjë saë'ë. Te'i ai jerepa huë'huësiquëpi du'ru tì'api, tasi daripëna. Pedropi jeteyo'je tì'api.

⁵ Du'ru tì'ani në meni ñaquëna, coa ite huëni oasi cañase'e paji'i. Cacani ñañeta'a papi.

⁶ Paquëna, Simón Pedropi jeteyo'je daisiquëpi daripëna cacapi. Jaëje cui'ne ñapi, ite huëni oasi cañase'e pa'ina.

⁷ Cui'ne yequeje ñapi, Jesús siopë tunasi capi tirona iose'ere tunani yequë caña uima'tona oasicopi pa'iona.

⁸ Ja maca cui'ne du'ru daripëna tì'asiquëje cacani iti yo'ose'e ñaquë nuñerepa asapi, iti yo'ose'e.

⁹ Jesucristo ju'isiquëpi huëi ja'ñere case'ere ja yë'ta'a toyase'e caye asa tì'ama'cohua'i sëte.

¹⁰ Jaje ña tējini i ye'yacohua'i co'ihuë, huë'ena.

*Jesupi María Magdalenana Ñaise'e
(Mr 16.9-11)*

¹¹ Jaje pa'iquëta'are María cato hue'sena pëa nëceni oi nëcao, daripë yë'quë macapi. Ja oio se në meni ñao daripë sa'nahuëna.

¹² Ñacopi ñao, cayahua'i poja'i ju'i caña suñasicohua'ipi, Jesús capë pa'i sitore pa'ijëna, te'i quëo pa'i sitore pa'ina, yequëpi siopë pa'i sitore ñu'ina.

¹³ Ja maca huiñaohua'ipi iote sei'ë:

“¿Nomio, iquere oico'ni?”

Cajëna, iopi sehuo:

“Yë'ë Ējaëni sahuë. Ja do'ire oiyë. Huesëyë, jero sa'na sani nehuë.”

¹⁴ Ja je se ca toco, se ponëco Jesure ñao, iti macare nëcaquëna. Ñacota'a Jesupi cuasaye paö.

¹⁵ Ja maca Jesupi iote seji'i:

“¿Nomio, iquere oico'ni? ¿Neni co'eco'ni?”

Caquëna, iti maca tsio ñaquë api cuasaco cao:

“Ējaë, më'ëpi sasiquë pani quëajë'ë, më'ë ne sito. Quëaëna, yë'ëpi ite sasi'i.”

¹⁶ Ja maca Jesupi capi, iote:

“¡María!”

Caquëna, iopi ponëni cao, hebreo cocapi:

“¡Raboni!” Ja je caye cato cao, ye'yaquë.

¹⁷ Ja maca Jesupi capi:

“Tseama'o, ñu'ijë'ë. Ja yë'ta'a ja'quë quë'ro saima'quë a'ë. Ja je pa'iquëta'are sani quëajë'ë, yë'ë yo'je tsire. Pëca ja'quë quë'rona cui'ne mai Diusu quë'rona sai'yë.”

¹⁸ Caquëna, ja maca María Magdalenapi sani i ye'yaquë pa'isicohua'ire quëao. Ējaëni ñahuë, caco. Ipi ja je quëajë'ë, caëna, cayë, cao.

Jesupi I Ye'yacohua'ina Ñaise'e

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

¹⁹ Jare ja mu'se du'ru co'amaña ne mu'se ñami pa'i maca i ye'yacohua'ipi tu'rihuëna judío pa'ini ca'rajë cacani eta sa'ro siosicohua'ipi paë'ë. Pa'ijëna, Jesupi iohua'i jopona ñaiquë pëpaquë capi:

“De'oye pa'ijë'ë.”

²⁰ Ja se ca tëjini i jëña cui'ne i coripa iñopi. Ja maca Ējaëre papi cuasajë sihuahuë.

²¹ Ja maca cui'naëpi Jesús ca copi:

“De'oye pa'ijë'ë, mësaru. Ja'quë yë'ëre jëjo daose'ejë cui'ne yë'ëje mësaruteje jëjo saoyë.”

22 Jaje cani sēcopi ñohua'ina, sēcoquë capi:
“De'oye joyore pare pajë'ë.”

23 Mësarupi saï de'huacaicohua'ini ñohua'i tayo yo'ose'e saï de'huacaiye pa'iji. Mësaru saï de'huacaima'cohua'ini ñohua'i tayo yo'ose'e saï de'huacaiye peoji.”

Tomáspi Jesús Huëisiquëre Ñase'e

24 Tomás Jesús doce soisicohua'i aquëpi cui'ne yequë mami Gemelo hue'equëpi Jesús ñai maca peopi. Peoquëna, yecohua'ise'e paë'ë.

25 Peoquëna, ñasicohua'ipi Jesús ye'yacohua'ipi quëahuë, Ëjaëni yëquë ñahuë cajë. Cajëna, Tomáspi capi:

“Yë'ëpi ñ jëtë quëna ñaca cojena cui'ne ñ coripa ui cojena yë'ë jëtëpi sani ñama'ë pani ñre papi caye paja'quë a'ë.”

26 Ocho mu'seña tëto saisi maca ñ ye'yacohua'ipi huë'ena tsi'sicohua'ipi paë'ë. Pa'ijëna, jarote Tomásje conï paji'i, yure cato. Ja maca Jesús ñaipi, eta sa'noa sïose'epi pa'iquëta'arë. Ja maca pëpaquë capi:

“De'oye pa'ijë'ë.”

27 Ja maca capi, Tomásre:

“Më'ë jëtëpi ññaona sa'ijë'ë. Sa'i ñajë'ë, yë'ë jëñare. Më'ë jëtëre dajë'ë. Dani yë'ë coripa ui cojena sa'ijë'ë, tsoerepa jëa coema'ë pa'ija'quë nuñere pa'ë caquë asaja'quë.”

28 Ja maca Tomáspi sehuopi:

“Yë'ë ñ Ëjaë cui'ne yë'ë Diosu!”

29 Caquëna, Jesupi capi:

“Tomás yureta'a asare payë, më'ë yë'ëre ñasi do'ire. Sihuayë, yë'ëre ñama'cohua'ipi coa quëayena asani nuñere pa'ë cajë cuasacohua'ire.”

Me Neja'copi Iye Toya Pëpë Pa'ico'ni

³⁰ Jesús jaiye yo'opi i ye'yacohua'i ñajëna, pai yo'o tì'a ma'ñere ja yo'ose'e toya pëpëna si'aye toyase'e peoji.

³¹ Jaje pa'iquëta'are iye cato mësarupi Jesure ire papi Cristo huasoquë api, cajë cui'ne Diusu ma-maquëre papi cajë asani ti pa'iyere tì'ajajë cajë toyase'e a'ë.

21

Jesupi Siete I Ye'yacohua'ina Ñaise'e

¹ Ja jeteyo'je Jesús tìjupë i ye'yacohua'ina ñaipi, Tiberias jaira tē'tëpana. Ñaini ñeje yo'opi:

² Simón Pedropi cui'ne Tomás Gemelo hue'equë cui'ne Natanael Caná yeja Galilea aquë cui'ne Zebedeo mamajë cui'ne cayaohua'i Jesús ye'yacohua'i conì paë'ë.

³ Pa'ijëna, Pedropi capi:

“Hua'ire sani nesi'i.”

Caquëna, yecohua'ijë cahuë:

“Yëquëje më'ë ja're sañu'u.”

Canì saë'ë, te'e i ja're conì yohuëna aya mëni. Ja ñami hua'ire neñe pahuë.

⁴ Ñata tome maca Jesús tsiaya tē'tëpare nēcapi, i ye'yacohua'ipi huesëhuë, iquei'ni cajë.

⁵ Ja maca capi, Jesupi:

“¿Tsidohuë, hua'i neñe pare?”

Caquëna, iohua'ipi cahuë:

“Pahuë, neñe.”

6 Ja maca Jesús capi:

“Yohuë ëja te'tena hua'i yo'ecore jeo dëojë'ë. Ja maca mësarü neja'cohua'i a'ë.”

Caëna, i case'eje jeo dëohuë. Jeo dëorena, hua'ipi timëni dëquëcona, naë ti'añe pahuë.

7 Ja maca Jesús ai yëquëpi Pedrore capi:

“iMai Ëjaëre papi!”

Jaje ca macarepa asayepi Simón Pedropi i ëmëje ju'icore se suñani sa duji'i, tsiayana.

8 Yecohua'i cato yohuëja'a tsio da'ë'ë, mejahuëna, hua'i yo'erë naëjë. Coa cien metro paji'i, të'tëpa ti'añe.

9 Yejana titani tumajë ti'ahuë, toe toa suasicopi pa'ina. Cui'ne hua'i, pan paji'i, toa ëmëje'na tuñase'epi.

10 Ja maca Jesupi capi:

“Dajë'ë, hua'ire mësarü nesicohua'ini.”

11 Simón Pedropi yohuëna aya mëni hua'i yo'ecore cutihuëre pana naë mapi, mejahuëna hua'i timësiçoni. Ciento cincuenta y tres hua'ire nehuë. Jaje pa'iquëta'are hua'i yo'erë tëiye pao.

12 Ja maca Jesupi capi:

“Dani hua'i aijë'ë.”

Te'ije ite iquei'ni, më'ë caquë seña papi. Si'aohua'i Ëjaëre papi cajë asahuë.

13 Ja jeteyo'je Jesupi panpë ini hua'quequë aopi si'aohua'ire, cui'ne hua'ireje hua'quequë aopi.

14 Iye cato toasoña aco paji'i, iohua'i ite ñase'e ju'isiquëpi huëisiquëre.

Simón Pedrore Jesús Case'e

15 Ao ani tējisi jeteyo'je Jesupi seji'i, Pedrore ñeje:

“Simón Jonás mamaquë, ¿iye jerepa mē'ë yē'ëre oiquë?”

Caquëna, Pedropi sehuopi:

“Jaje pa'ijë'ë, Ëjaë. Mē'ëpi tsoe asayë, yē'ë mē'ëre oiye.”

Caquëna, Jesupi capi:

“Jaje pa'ito yē'ë yēi ñamare de'oye ñacaijë'ë.”

¹⁶ Tijupë seni copi, cayaye acore:

“Simón Jonás mamaquë, ¿yē'ëre oiquë?”

Caquëna, Pedropi sehuopi:

“Jaje pa'iji, Ëjaë. Mē'ëpi tsoe asayë, yē'ë mē'ëre oiye.”

Caquëna, Jesupi capi:

“Jaje pa'ito yē'ë yēi ñamare ñacaijë'ë.”

¹⁷ Toasoñe acore seji'i:

“Simón Jonás Mamaquë, ¿yē'ëre mē'ë yēquë?” Ja maca Pedro oi tsia nepi, toasoñe acore yēquë mē'ë yē'ëre oiquë caquëna. Ja maca sehuopi Pedro:

“Ëjaë, mē'ëpi si'aye asayë, yē'ë mē'ëre oiye.”

Ja maca Jesupi capi:

“Yē'ë yēi ñamare de'oye ñacaijë'ë.”

¹⁸ Nuñerepa mē'ëre cayë, ai posërepa pa'i maca, mē'ëse'le caña suñani mē'ë yē hue'ñana sai pa'isiquë a'ë. Jaje pa'iquëta'are ai huñnou de'osi maca coa jëtëre nēocaina, yequëpi suñacaija'quë api. Ja maca mē'ë saiye yēma'tona saja'quë api.”

¹⁹ Jaje Jesús cani capi: Pedro ju'iñepi Maija'quë de'oquërepa pa'iye iñocai ja'ñere quëaquë. Ja jeteyo'je capi:

“Tuijë'ë, yē'ëre.”

Jesús Oiquërepa

²⁰ Co'iquë Pedro ñaquëna, i ai oiquëre papi Jesure tujli, Jesure tseama'në ao ai maca ja'ye ñu'i, "Ëjaë, ¿nepi coso yehuoja'cohua'i a'ni?" caquë sesiquëpi.

²¹ Pedropi ñani Jesure seji'i:

"¿Ëjaë, iquëreta'a me yo'oye pa'ija'coa'ni?"

²² Caquëna, Jesupi capi:

"Yë'ë co'i macaja'a huajëquë iquë pa'ijaquë caquë pa'ito ¿iquepi më'ëre co'aque'ni? Më'ë cato yë'ëni tuijë'ë."

²³ Ja maca iye case'ere Jesús oiquërepa sehuosicohua'i jupëpi asahuë. Asani cuasahuë, iquë cato ju'ñe paja'quë api. Jaje Jesús cato ju'ñe paja'quë api caye papi. I cato capi: "¿Yë'ë co'i macaja'a huajëquë pa'ijaquë caquë pa'ito iquepi më'ëre co'aque'ni?"

²⁴ Iye coca toyaquë cato i oiquëpi toyayë, nuñerepa cocare quëaquë. Jaje pa'ina, nuñerepa cocare caji cajë asayë.

²⁵ Jesús yo'ose'e jaiye pa'iji, pa'iquëta'are toyaye pañë. I yo'ose'e ñape toyañu'u cajë yo'ocohua'i pani toya saoye peoji, si'a yeja maca toya pëpi timë huesotojë. Ja yë'ta'api toyaye pati'ñe pa'io. Ca tëjihüë. Jaje pa'ijaquë.

Maija'quë Huajë Ca Nëose'e
New Testament in Secoya (EC:sey:Secoya)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Secoya

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Secoya [sey], Ecuador

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Secoya

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

995e68c5-fe57-54e6-bf8e-0637526d3f7d